

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za im-
port: razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din,
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kdo bo lačne nasitil

Kolikor bolj leze leto v zimo, tem pogostejše si podajajo dan na dan kljuko prosilci najrazličnejših starosti: onemogli starci brez doma in kota, razni pogorelci iz vseh mogočih krajev Jugoslavije in krepki mladeniči in mošje. Žensk je kaj malo med njimi. Zastoj v trgovini, obrti in industriji ter s tem zvezano odpuščanje delavcev je marsikoga prisililo na to hudo pot, da preživi sebe in morda tudi številno družino, ki ji je bil oče, dokler je imel delo, dober rednik. Ker nima nihče pravih izkaznic o brezposelnosti, so se utihotapili med resnične brezposelnike razni delomrzniki, tatovi in drugi zločinci. Ni skoro dneva, da bi ne dobili zdaj od tukaj zdaj od tam poročil o vlomih in požigih. Da, celo človekovo življenje ni več varno pred temi prosjaki.

Prosjačenje zločincev pa ima samo namen, da si zlikovci ogledajo pri belem dnevu prostore za svoje nočne vlome. Če odrečeš potepuhu denarno podporo, za kakršno navadno prosijo taki nepridipravi, se ti osveti z zločinskimi dejanjem. Če jim pa kaj podariš, se prav tako spomnijo nate z nočnim obiskom. Ponekod, zlasti tam, kjer so čez dan same ženske pri hiši, so pričeli že podnevi zaklepati duri, kajti prosjaška nadloga postaja od dne do dne nadležnejša in nasilnejša. Na drugi strani pa velika večina kmetov ne more stalno podpirati takšne ogromne množice.

Da najde nekak izhod iz tega res težavnega položaja, je bil sklical g. ban dr. Marušič v Ljubljano sestanek prizadetih činiteljev k posvetovanju, kako naj se uravna in osredotoči pomoč bednim v bližajoči se zimi. Povabljeni so bili k temu posvetovanju župani večjih, zlasti industrijskih občin in predstavniki vseh važnejših gospodarskih, socialnih in dobrodelnih ustanov in duhovske gosposke. Posvetovanja so trajala dolge ure in so dognala, da se računa v naši banovini s 100.000 osebami, ki bodo potrebne podpore. Ne le brezposelni in njihove družine, temveč tudi zelo lepo število kmetov, ki so jih zelo prizadele vremenske nezgode in gospodarske težave, zre brez sredstev v bližajočo se zimo. Preden se bo uredila prehrana, je treba predvsem ugotoviti število res potrebnih, da ne bi bili podpore deležni tudi delomrzniki. Poudarjalo se je, da imajo veliko vlogo pri vsem tem prizadevanju razna dobrodelna društva, ker ta dobro poznajo ljudi in potrebe v svojih okoliših.

Osnova se je na sestanku pomožni odbor za dravsko banovino, v katerem so zastopniki banovine, občin, delavskih združenj, dobrodelnih društev in duhovske gosposke. Naloga osrednjega odbora bo, da bo pomagal s predlogi, nasveti in priporočili javnim oblastvom in usmerjeval vse podporno delo. Pri razgovorih se je zlasti poudarjalo, da bo treba poleg države, odnosno banovine, pritegniti k delu za prehrano brezposelnih in drugih siromakov v največji meri občine. V industrijskih občinah se morajo ustanoviti posebni odbori za prehrano, ki bodo ustanovili javne kuhinje. Kakor je izjavil tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik so se že vršila posvetovanja med delavci in delodajalci in so načelno vsi pristali na to, da bi dajali delavci, ki imajo še

delo, mesečno po 2 Din, delodajalci pa po 4 Din od vsakega delavca za brezposelne. Tako bi se nabralo precej denarja. Kmečke občine bi seveda le težko dale denarne podpore, pač pa so bili vsi govorniki mnenja, da bi mogle občine pri današnjih nizkih cenah in težavnem vnovčevanju kmetijskih pridelkov prehraniti svoje reveže in brezposelnike. Seveda ne gre pri tem za kakšno izkoriščanje kmečkih občin, ker bodo ti podpiranci obvezani popravljati ceste in nasipe, katera dela zahtevajo predvsem ljudi, a manj materialnih izdatkov. V delavsko knjižico vsakega podpore prosečega bodo pristojna oblastva prilepila podporni list, kjer bodo natančno zapisane prošilčeve premoženjske razmere. Sezonske delavce, to je takšne, ki imajo samo v nekaterih letnih dobah delo (stavbinski, poljski in slični delavci), bodo najbrž za pozimi prežeto prehrano obremenili tako, da bo delodajalec, ko spet nastopi čas dela, odtegnil podpirancu ustrezajoči znesek. Banska uprava je predlagala v Beogradu uvedbo

obveznega dela za vse nezaposlene, kakor se je to drugod prav lepo obneslo. Najstrože bo oblastvo prepovedalo klatenje in potopevanje pod pretvezo iskanja dela. Beračenje po hišah se bo zelo strogo zabranilo.

Namen pomožne akcije je hvale vreden, vendar pa bo v nekaterih pogledih zelo hudo izvesti te dobro mišljene nasvete. Zlasti dvomljivo je vprašanje zaposlitve delomrznikov, ki se bodo pač vedno upirali delu. V tem pogledu bi bile potrebne brezobzirno stroge odredbe. Mimo tega bo pa breme brezposelnikov padlo v glavnem na siromašne občine s pretežno večino bajtarjev, ker taki kraji že po naravi dajejo največ delavcev in je torej pristojnih v siromašne občine več bednih brezposelnikov kakor v bogate. Bogate občine se bodo pa seveda v današnjih hudih razmerah otepale nezaželenih gostov. Iz vse razprave se je jasno pokazalo, da je najmanj naklonjenosti za pomoč prav tam, kjer bi je največ pričakovali. Je pač star pregovor: Kdor ne da, ta ima. Pri trdih ljudeh nič ne pomaga, če se še tako sklicuješ na potrebno krščanske dobrotelčnosti.

Načrt za novi zakon o občinah

Dne 10. t. m. je bil objavljen v narodni skupščini načrt novega občinskega zakona, ki ga je vlada predložila narodnemu predstavništvu v zakonodajno postopanje. Glavne določbe načrta so:

Splošne določbe.

Občine so samoupravna telesa in pravne osebe po javnem in zasebnem pravu.

Občina mora imeti redno vsaj 2000 prebivalcev. Izjeme so dovoljene le v krajih, kjer to zahtevajo zemske razmere in redka naseljenost; v teh primerih ima lahko občina tudi pod 2000 prebivalcev.

Sedež občine se odreja s kraljevim ukazom na predlog notranjega ministra.

Vsaka občina mora imeti na svojem sedežu primerno poslopje (občinski dom) za občinsko upravo. V občinskem domu morajo biti prostori za pisarno občinske uprave, za čakalnico, soba za seje, prostor za občinsko stražo in občinski zapor.

Domovinska pravica.

Vsak državljan kraljevine Jugoslavije mora imeti domovinsko pravico v kaki občini. Članstvo občine se izgubi samo, če dobi dotičnik domovinsko pravico v drugi občini po predpisih tega zakona ali pa če izgubi državljanstvo.

Državni uradniki, javni nameščenci kraljevih samouprav in duhovniki so člani one občine, v kateri je njihovo stalno službeno mesto, in to od dne, ko se izjavijo, da žele biti člani te občine.

Zakon obširno določa način in pogoje za sprejem novih občinarjev. Najvažnejša določba je naslednja: Ako je kaka oseba stalno nastanjena najmanj 10 let v eni občini in dotična občina proti njej nima nikakih ugovorov, je pridobila občinsko pravico v tej občini, v kateri jo je imela do tedaj, razen če se sama izjavi, da obdrži dosedanje občinsko članstvo in dokaže, da je pristojna občina na to pristala.

Osebe, ki se sprejmejo v državljanstvo, a prošnji za sprejem v državljanstvo niso priložile zagotovila kake občine, da bodo sprejete v občinsko zvezo, se smatrajo v prvi vrsti za člane one občine, v kateri so se rodile, v drugi vrsti one občine, v kateri so stalno nastanjene, in naposled one občine, v kateri se žele stalno nastaniti, kar se v odloku o sprejemu v državljanstvo izrečno označi.

Občine morejo za državo ali občino zaslužne ljudi izvoliti za častne občane.

Občinski odbor.

Občino upravlja odbor, ki ga sestavlja 12 do 24 odbornikov. Odbor v občinah z manj kakor 2000 prebivalci ima 12 članov, v občinah z 2000 do 4000 prebivalci 18, v občinah s 4000 do 8000 prebivalci 21 in v občinah z nad 8000 prebivalci 24 odbornikov.

Občinski odbor se voli s splošnimi, enakimi in neposrednimi javnimi volitvami na štiri leta. Volilno pravico imajo vsi prebivalci občine, ki so vpisani v občinski volilni imenik po določbah zakona o volilnih imenikih. Voljeni morejo biti le občani, ki so stari najmanj 30 let. Ne morejo pa biti izvoljeni: aktivni občinski uradniki, uradniki neposrednih nadzorovalnih oblastev, osebe, ki so z občino v tožbi, dokler proces ni končan, občinski dobavitelji in zakupniki občinskega imetja ali dohodkov, za dobo štirih let občani, ki so brez upravičenega razloga odklonili izvolitev za občinskega odbornika, osebe, ki stalno uživajo javno podporo.

Volitve se vrše po kandidatnih listah, ki jih mora potrditi pristojno sresko sodišče. Vsa odborniška mesta pripadejo oni listi, ki je dobila največ glasov. Ako sta dobili dve listi enak število glasov, se volitve ponovijo. Na izpraznjena odborniška mesta pridejo namestniki po redu, kakor so vpisani na izvoljeni kandidatni listi. Ako se na ta način izčrpa nad eno tretjino namest-

ZOBOBOL

ODPRAVI TAKOJ ALGA

Steklenica Din 14—

Oglas registriran pod S. br. 25.892/32.

niških mest, se za izpraznjena odborniška mesta razpišejo nadomestne volitve. Ves občinski odbor se voli na novo, ako odpadejo oni trije občinski odborniki, ki so bili prvi na listi, ali ako se naenkrat izprazni ena tretjina odborniških mest. Zaradi nepravilnosti volitev se lahko vsak volilec pritoži na upravno sodišče.

Podrobnejše odredbe o sestavi in vlaganju kandidatnih list in o sestavi in delu volilnih odborov bo predpisal z uredbo za vsako banovino banovinski svet, uredbo pa mora odobriti notranji minister.

Prvo sejo skliče stari občinski odbor; če tega noče storiti, pa nadzorno oblastvo. Na prvi seji prišejejo vsi izvoljeni odborniki:

«Jaz N. N. prisegam pri edinem Bogu, da bom kralju in domovini zvest, da se bom pri vsem svojem delu točno držal ustave in državnih zakonov, da bom branil pridobitve narodnega in državnega edinstva, da bom svoje dolžnosti točno izvrševal in vestno zastopal samoupravne in državne koristi in jih povsod branil. Tako mi Bog pomaga!»

Odbor sprejema sklepe na sejah. Seje odbora sklicuje predsednik občine po potrebi, toda najmanj vsake tri mesece. Sklicati mora v treh dneh sejo, ako to zahteva ali tretjina odbornikov ali pa nadzorno oblastvo.

Občinska uprava.

Na čelu občine je predsednik. Predsednik (župan) je oni odbornik, ki je bil izvoljen kot nosilec kandidatne liste. Na prvi seji občinskega odbora se izvolijo dva do trije odborniki za člane občinske uprave (občinski svetovalci). V občinsko upravo pride tudi oni odbornik, ki je bil na kandidatni listi drugi. Če je predsednik občine zadržan, ga zastopa drugi po vrstnem redu kandidatne liste izvoljeni odbornik; če je tudi ta zadržan, pa tretji.

Občinska uprava se sestaja na poziv predsednika in polnoveljavno, če sta poleg predsednika navzoča najmanj še dva člana. Če se izprazni mesto občinskega predsednika, postane njegov naslednik oni odbornik, ki je bil kot drugi

po vrstnem redu kandidatne liste izvoljen. V tem primeru postane tretji vrstni kandidat član občinske uprave.

Delovno območje občine.

Delovno območje občine obsega vse posele, ki se tičejo neposredno koristi občinske skupnosti in se nanašajo na gospodarski, prosvetni in socialni napredek občine. Zlasti pa spadajo v delovno območje občine:

1.) uprava občinske imovine, sestava proračuna, razpolaganje z občinskimi dohodki, najemanje posojil, kupovanje in prodaja občinskega imetja in upravljanje občinskih podjetij;

2.) skrb za občinske ceste in mostove, za kanalizacijo, razsvetljavo in podobno;

3.) skrb za oslabele in siromašne občane, za siromašno in zapuščeno dečjo, vzdrževanje dobrotelnih zavodov in podobno;

4.) skrb za dobro zdravstveno stanje prebivalstva, pospeševanje gradnje zdravih stanovanj, podpiranje gasilstva;

5.) skrb za pospeševanje gospodarskega blagostanja, podpiranje zadrug, nabava plemenske živine, snovanje občinskih hranilnic in podobno;

6.) širjenje in pospeševanje ljudske prosvete, zidanje šol, snovanje knjižnic, čitalnic, gospodinskih tečajev in podobno.

Občina vrši tudi krajevno policijsko službo, kolikor je ne vrše državna oblastva. Sem spada skrb za osebno in premoženjsko varnost, za moralno, red in mir v občini; nadzorstvo nad tujci in sumljivimi osebami, zlasti berači; razvid poslov; nadzorstvo nad prenočišči in gostilniškimi obrati; izdajanje dovoljenj za javne zabave; nadzorstvo nad prodajo ljudske in živalske hrane, nad mrami in uteži; izdajanje gradbenih dovoljenj in drugo.

Občine so dolžne sodelovati tudi sicer pri poslih državne uprave po obstoječih predpisih in sklepih državnih oblastev; ako se jim s kakim zakonom naložijo še novi posli, je treba pri tem skrbeti istočasno tudi za kritje stroškov.

Občinski uslužbenci.

Banovinski svet bo v vsaki banovini izdal uredbo o občinskih uslužbencih; uredba bo določila potrebno usposobljenost za glavna uslužbenska mesta in pogoje za sprejem v službo in za prenehanje službe, pogoje za morebitno pokojnino, disciplinsko odgovornost uslužbencev in

slično. Za vsako banovino se lahko ustanovi skupen pokojninski sklad za uslužbence, lahko pa se osnuje tak sklad tudi za več banovin.

V mejah uvedbe banovinskega sveta lahko vsaka občina sklone še podrobnejša pravila o službenih odnošajih svojih nameščencev.

Občinski proračun.

Osnovna imovina občine se mora čuvati neokrnjena in se ne sme odtujiti.

Posojila se morejo najemati samo za izredne potrebe in le izdatke, ki jih ni mogoče kriti z rednimi letnimi dohodki.

Osnova občinskih financ je občinski proračun, ki ga je treba sestaviti za vsako leto naprej. Proračunsko leto se krije z državnim proračunskim letom. Občine smejo uvajati doklade na neposredne državne davke, uvesti pa smejo tudi občinske posredne davke (trošarine in takse).

Občinske proračune, v katerih doklade na državne neposredne davke ne presegajo 100 odstotkov, odobrava ban, proračune z občinskimi dokladi nad tem odstotkom pa finančni minister. Proračune z dokladi do 50 odstotkov lahko odobri sreski načelnik s pooblastilom bana, proračune z dokladi od 100 do 200 odstotkov pa ban s pooblastilom finančnega ministra. Če pristojno oblastvo ne odobri proračuna v roku meseca dni, se predloženi proračun smatra za odobren. Dokler proračun ni odobren, velja stari proračun.

Krajevni zbori in starešine.

Skrbi za posebne pravice in koristi posameznih delov občin, ki po svojem položaju in velikosti pomenijo prirodno posebne edinice, se poverijo krajevnim zborom teh delov in krajevnim starešinam. Krajevni zbor sestavljajo v volilnem spisku vpisani volilci dotičnega dela občine.

Pravico do krajevnega zbora in krajevnega starešine imajo taki deli občine, ki so že po dosedanjih zakonih imeli taka posebna zastopstva, ali ki so bili dosedaj organizirani kot samostojne občine. Ban lahko prizna tudi drugim delom občine pravico do krajevnega zbora in krajevnega starešine.

Krajevni zbor sklicuje predsednik občine. Volitve krajevnega starešine se vršijo enkrat na leto. Krajevni zbor odloča o krajevni imovini, o krajevnih podjetjih in posebnih krajevnih dokladah. Poleg tega se mora krajevni odbor sklicati v primeru, da to zahteva ena tretjina volilcev.

Gustav Strniša:

Greh in pokora

Zeni se je dozdeval sumljiv. Skrbel jo je njegov mir. Moža je predobro poznala. Ni verjela, da je njegova notranjost ozdravljena.

Bila je pa zadovoljna, da je imela mir. Preselila se je v drugo sobo k materi. Možu ni več zaupala, prepričana, da ga lahko napade stara blaznost, da lahko zadavi njo nepričakovano v spanju. Zaklepala se je pred njim.

On tega ni opazil. Vedno je nekako boječe prihajal k jedi in pojedel, kar so mu dali.

Na vodi je pa oživel. Rad je strmel v vodno globel. Večkrat se je nagnil iz čolna, motril svoj obraz.

Samemu sebi se je videl beden, neznamen. Nekaj smešnega, klavnega je našel na svoji zunanjosti. Kajkrat se je opazoval po več ur.

Naveličal se je tega opazovanja.

«To nisem jaz! Voda, lažeš, ti lažeš!»

Udaril je z veslom sovražno po reki.

«Ne lažem, res je!» se je odzvalo iz valov.

«Res je, res je!»

Rad se je ustavljal nad tolmunom sredi vode, ki je bila tod slika temnozelenemu steklu.

«Očiščena si, globoka, resnična! Razodeni mi moj videz!» je želel.

Nagnil se je nad valove. Pokazal se je zelen obraz.

Ta odsvit njegove podobe ga je zadivil:

«To sem jaz, da, to sem jaz!» je pritrjeval.

«Ti si to, to si ti!» so odgovarjali valovi.

Baš na tem kraju se je vedno spomnil slikarja, polbrata Primoža. Čudno! Tu je postal samemu sebi tuj, vzvišen, zdel se je podoben slikarju bratu s krasno glavo. Potem se mu je pa zazdelo, da je sličen še bolj povodnjaku, velikemu, strašnemu, mogočnemu, ki živi v globeli, ustvarja brušene odseve vode, ki jih odbijajo valovi.

Po Primožu je podedoval nekaj denarja. Dobival je pisma, povpraševanja po slikah. Postajal je ponosen na mrtvega, čimbolj je spoznaval svoje ponižanje. Primožovo slavo je sam dvigal, ga hvalil pred kmeti, si laskal, da je imel takega brata.

Vaščani so pa Martina izbrisali iz bukev živih. V blaznici je bil, obračunal je s svojim razumom! Pa če bi se zdaj pomodril, da bi užival svetovno slavo, bi ostal za kmete samo ubog norec, človek z bolnimi možgani, kajti za preprostega človeka blaznost ni ozdravljiva.

Martin se je tega zavedal, se skrivaj jezil; pretel, klet.

Spet se je zazibal nad tolmunom, pogreznil pogled vanj:

«Zelen sem, lep! Mogočen sem, ogrnjen v vodeni plašč! Da, povodnjak sem! Vse v globini je moje! Enkrat pridem, dvignem, obogatim! Vem, da so v vodi skriti zakladi!»

«Zakladi, zakladi!» so odmevali valovi.

«V vodi je zelen ogenj! Pri tem ognju se grem! Spaja se s solnčnim ognjem, se z njim meša! Ta mešanica sem jaz.»

Nagnil se je globlje, segel z roko v vodo, pričel škropiti kaplje:

«To ni voda, plamen je!»

«Plamen! Plamen!» so se odzvali valovi.

Pognal se je v bližino vodopada, zavozil k bregu. Privezal je čoln k vrbi in obsedel na bregu. Vodena griva vodopada je divje vihrala, hrumela, kaplje so ga obrizgavale po obrazu, ki se je razjasnil:

«O, divji belci, kako nebrzdani ste! Ogenj, ta divji, goreči jezdec bi vas moral zajezditi, uničiti svet! Da, da, na vaših plečih bi zdrvel kot blisk, odnesel svojo strašno zmago povsod, povsod!»

Zaškripal je z zobmi:

«Na uzdi me imajo! Podjarmili so me! Nel! Mislijo, da so me, pa me ne bodo nikoli! Norec sem, ker ljubim to strašno silo, ki uničuje! Kako bi je ne ljubil? Zapeljiva je, čarobna! Čas se bliža. Sam bom svignil na te bele vrance. Jaz, ognjeni kralj, jih zapodim v beg, se združim z njimi! Sam pojezdim, strašen, vse zmagojuč! Za menoj bodo pa žarele plamenice v poslednji požar! Gorele bodo divje, svečano! Tisoči ljudi bodo kleli na bregu, mi pretili zaradi mojega poslednjega razdejavanja, ki ga pripravim! Potem odjezdim ponosen, velik, s prezirom na ustih!»

S stisnjenimi pestmi je pričel suvati proti sebi, kakor bi brzdal divje konje. Lice se je pačilo, oči so se bliskale.

Dolgo je ležal. Večerilo se je že, ko se je odpravil. Skočil je v čoln, se vrnil proti domu.

Nadzorstvo državne uprave.

Državno nadzorstvo nad občinskim poslovanjem vrši sreski načelnik, ki ima pravico pri-sostvovati sejam občinskega odbora in na njih govoriti, ne pa tudi glasovati. Nadzorstveno ob-lastvo je dolžno občinske blagajne in račune pre-gledati najmanj enkrat na leto.

Nadzorstveno oblastvo lahko zadrži izvršitev takih odlokov občinskega odbora, ki bi bili v na-sprotju z obstoječimi zakoni ali bi prekoračili delovno območje občine. Proti odločitvam nad-zorstvenega oblastva ima občinski odbor pravico pritožbe na bana; ta lahko odlok nadzorstvenega oblastva razveljavi ali pa izroči zadevo uprav-nemu sodišču, ki končno odloča.

Ban lahko razreši predsednika občine, posa-mezne člane uprave in občinskega odbora ali celotni občinski odbor, če ne vrše v redu svojih dolžnosti. Proti odloku bana se lahko občinski odbor pritoži na upravno sodišče v roku 15 dni.

Sklepi in izjave občinskega odbora, občinske uprave ali občinskega predsednika, ki bi bili škodljivi važnim občinskim ali državnim koristim, se lahko od nadzornega oblastva v izvedbi usta-vijo in razveljavijo. Ban lahko zaradi takih skle-pov in izjav razreši občinski odbor, občinsko upravo ali predsednika občine. V takem primeru se izvrše nove volitve naiksesneje v roku dveh mesecev.

Prerazne odredbe.

Predpisi tega zakona ne veljajo za tako zvana avtonomna mesta; takih izvzetih mest je v vsej državi 70. Med njimi so Beograd, Zagreb, Ljub-ljana, Dubrovnik, Zemun, Karlovac, Kragujevac, Maribor, Mostar, Niš, Novi Sad, Osijek, Ptuj, Podgorica, Prizren, Sarajevo, Sisak, Skopje, Split, Sremski Karlovci, Subotica, Sušak, Celje, Cetinje, Čakovec, Šibenik in druga. Za ta mesta veljajo dosedanj predpisi, dokler ne bo za nje sprejet poseben zakon.

Občina, ki nima predpisanega števila 2000 pre-bivalcev, se mora spojiti z drugo občino. V to svrhu bo zahtevalo nadzorno oblastvo od občine mišljenje, odnosno predlog, na osnovi katerega bo ban v roku pol leta predložil notranjemu mini-stru svoj obrazložen predlog. Notranji minister odloča o načinu združitve. Na ta način izvršene izpremembe bodo objavljene v «Službenih No-vinah». Izjemno smejo občine, ki nimajo pred-pisanega števila prebivalcev, ostati po odloku notranjega ministra še nadalje samostojne.

V Martnu je dozoreval poslednji načrt. Zdaj se ni več bal ničesar. Smatral se je za zrejšega, močnejšega.

Nekega poletnega večera se je pa odločil, pri-pravil čoln, naredil na njegovi vrvi pentljo, da ga je lahko takoj odve

Doma je imel skrito steklenko bencina. Dal jo je v notranji žep, se napotil v mrak.

Sklenil je zažgati vas na mnogih mestih, nato pobegniti. Bil je pripravljen na vse, tudi na smrt. «Najprej zanetim pri Škafarjevih! Ko bodo tod gasili, pojdem na nasprotni konec vasi, nato na drugo stran», je mrmral.

Pritihotapil se je do skednja, pripravil trske, jih polil z bencinom. Za hlevom je našel suh krcelj, ki ga je prižgal, hotel zažgati.

Škafarjev hlapec Šimen baš ono noč ni mogel spati. Zob mu je nagajal. Ker ni prenehala bo-lečina, je vstal, šel na zrak:

«Pokoncu ostanem! Bolje ho! Kri ne sili tako zelo v glavo», je modroval.

Komaj je stopil ven, je zagledal požigalca, ki se je pripravljaj, da bi zažgal.

Ko je Martin prižgal vžigalico, je dobil tako po glavi, da se mu je kar posvetilo.

«Jaz ti pokažem vraga! Boš hodil okoli naše hiše! Takoj sem vedel, da si ti, capin prismojeni! Čakaj no, na, še eno!» je zabrnelo Martinu na uho.

Sime je takoj pozabil na zobobol, krepko je še enkrat brcnil Martina, da je slednji kar od-ltel, urno poskočil na noge, zbežal

Sime je kričal za njim:

Politični pregled

V petek preteklega tedna se je vršila v Beo-gradu

seja poslanskega kluba JRKD,

na kateri je govoril ministrski predsednik dr. Mi-lan Srškić in obrazložil program, ki ga pripravlja vlada za narodno predstavništvo, ter pojasnil tudi stališče vlade v vseh važnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Dr. Srškić je govoril med drugim o načrtu zakona o občinah. Potem je navajal, da se sestavlja že

zakon o banski upravi in banovinskih samoupravah.

Preosnovi banovinskih uprav je posvečena vsa pozornost in je vlada to vprašanje vsestransko proučila.

Vlada je pripravila že

dopolnilo zakona o zborovanjih udruženjih

in bo ta načrt predložila prihodnje dni narodni skupščini. Pri sestavi tega zakonskega načrta je vodilo vlado naziranje, da se strankarsko politično žvljenje ne sme razvijati v znaku plemenskega, verskega in pokrajinskega separatizma in da se olajša manjšim skupinam slobodno organiziranje, ako stoje po svojem programu na narodnem in državnem edinstvu.

Vlada namerava predložiti narodni skupščini tudi

preosnovno volilnega reda za narodno skupščino.

Kakor je izjavil ministrski predsednik dr. Srškić, bo novi volilni zakon olajšal svobodno in polno udeležbo v političnem življenju vsaki politični stranki, ki stoji na jugoslovenskem narodnem in državnem programu. Izprememba volilnega reda je, kakor je izjavil dr. Srškić, izvajanje velikega načrta postopnega prehajanja v zdravo demokra-tično vladavino.

Pred narodno predstavništvo pride do 20. t. m. tudi

predlog državnega proračuna in finančnega zakona za leto 1933. 34.

Novi proračun je sestavljen v znamenju varčeva-nja in bo za 700 do 800 milijonov dinarjev manjši od sedanjega.

«Primate ga, požigalca! Zadnji čas je, da ob-računamo z njim! Če ga ne spozna gospoda za norca, ga pa sami premlatimo, da se bo res spa-metovall!»

Ljudje so prihтели, skočili hlapcu na pomoč. Ker je Šimen šepal, mu je blaznež laže uhajal, vendar sta bila že blizu skupaj. Hlapec se je jezil, da ga je pustil uteči.

Martin je došel k vodi, se zaletel v čoln, ga skoro prevrnil. Pognal se je na sredo reke, se preganjaljem hrešče zahabljal.

Ko je nekajkrat zaveslal, je zadel z drogom steklenico, ki jo je imel pri sebi.

Vaščani so hiteli po bregu za njim, prepri-čani, da se bo pred vodopadom pognal k bregu. V očeh blaznika se je zasvetilo.

Zlil je bencin v čoln, prižgal vžigalico, jo vrgel v tekočino.

Plamen je švignil kvišku, mu zaslepil oči.

Zapeklo ga je. Režal se je velikemu ognje-nemu kolesu, ki je kipelo pred njim.

Norec je čutil, da ga je ognjeno kolo zgrabilo. Že je visel nategnjen na žarečem obroču. Kosti so zahreščale, strašno ga je zapeklo.

Nato je spoznal, da ga je kolo vrglo v ogenj. Telo je plamtelo ko smolnata kopa.

Na breg se je razlegel divji smeh iz blazni-kovega grla:

«Ha, ha, ha! Zmagovalec sem, zmagovalec! Jaz sem oni! Ne poznate me! Ognjeni kralj sem! Divjega belca zajezdimo, da uničim svet! Ha, ha, ha!»

Na sejah narodne skupščine in senata je bilo te dni

izvoljenih več odborov za proučevan, predloženih zakonskih načrtov

V odbor za zakon o izpremembi zakona o gozdo-vih sta med drugim izvoljena narodna poslanca iz naše banovine Albin Kom: n in inž. Fran Pa-hernik. Dalje se v odboru za proučevanje načrta o trgovinskem sporazumu z Grčijo med drugim poslanca Anton Krejči in dr. Ljudevit Pivko, v odboru za občinski zakon med drugim poslanca Ivan Prekoršek in Stane Rape, a v odboru za-kona o lekarnah med drugim poslanca Alojzij Drmelj in Ivan Prekoršek. Pri volitvah v te od-bore je prvič nastopil novi jugoslovenski narodni klub, ki ima sedem poslancev. Člani tega kluba pa poudarjajo, da njihov izstop iz poslanskega kluba ne pomenja tudi izstopa iz nove vsedržavne stranke JRKD.

Vprašanje razorožitve se mnogo obravnava v svetovnem časopisju.

Glavni odbor razorožitvene konference v Ženevi

je sklican za 28. t. m. in se pričakuje, da se bo tudi Nemčija zopet udeleževala konference. Ob-ravnavl se bo francoski razorožitveni načrt, ki je bil objavljen v ponedeljek in ki določa med dru-gim ustanovitev mednarodne vojske za prepre-čenje oboroženih napadov

Skočil je kvišku, zasijal, kakor bi brizgnil žaromet drhteče žarenje. Začul se je divji, pre-dirljiv krik. Nato je vse utihnilo.

Martinovo telo je odletelo čez slap, obležalo v globini mrtvo.

Preiskava.

Tomaž je sameval v ječi. Ni je videl. Po hladu, ki ga je obkrožal, po volhkem vzduhu zidovja je pa moral nehote misliti, da se nahaja v ozkem zaporu.

Dnevi so se vleкли počasi, enakomerno.

Kakor si je pred umorom želel miru, tako se ga je zdaj bal. Kakor ga prej ni mogel doseči, tako se mu je zdaj usiljeval od vseh strani ta zunanji mir. Nihče ga ni ne nadlegoval ne mučil razen njegove vesti.

Baš to je bilo! Prej je imel notranji mir, zdaj ne! Prej ni imel telesnega miru, zdaj ga je imel! Šele v preiskavi je spoznal, da se ona bolest, ki mu jo je povzročila gospodinja, niti primerjati ne da s to bolečino, ki jo zdaj čuti, ko se bori in preiskuje lastno krivdo.

Hujšal je. Sama kost in koža sta ga bila. Jestl ni mogel skoro ničesar. Vedno je mislil na stor-jeni zločin, na mater.

Čim bolj se je oddaljeval čas umora, tem bolj jasno se je ponavljal dogodek pred njegovo dušo.

Sodniki so ga dolgo pustili v miru. Zaradi tega pokoja je bila njegova duša bolj utrjena kakor tedaj, ko se je moral zatajevati, trpeti muke, ki mu jih je prizadela mačeha.

Te dni sta

Anglija in Francija poslali Zedinjenim
državam prošnji za odgoditev plačila de-
cembrskega obroka vojnih dolgov.

Angleška vlada predlaga v svoji noti, da bi se
zadevna pogajanja kmalu začela. Obema država-
ma je sledila tudi Belgija in je belgijski poslanik
v Washingtonu v ponedeljek izročil v zunanjem
ministrstvu Zedinjenih držav spomenico, v kateri
zahteva tudi belgijska vlada, da se dovoli odgo-
ditev plačila decembrskega obroka za belgijske
vojne dolgove.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na mariborskem živinskem sejmu
so se prodajali za kilogram žive teže: voli debeli
po 3.50 do 4, poldebili po 2.50 do 3.25, plemenski
po 2.25 do 2.50 Din, biki za klanje po 2.25 do 3,
krave klavne debele po 2 do 3 Din, plemenske
po 1.75 do 2.25, klobasarije po 1 do 1.25, molznice
po 1.75 do 2.25, breje po 1.75 do 2.25 Din, mlada
živina po 2.75 do 4 in teleta po 5 do 6 Din. Meso
se je prodajalo: volovsko I. vrste po 10 do 12,
II. vrste po 6 do 8 Din, bikovsko, kravje in teleče
po 4 do 5, telčje I. vrste po 12 do 14, II. vrste
po 8 do 10, sveža svinjina po 10 do 14 Din.

Sejmi

- 21. novembra: Sv. Jurij ob Taboru, Hotedrščica,
Šoštanj, Podčetrtek;
- 23. novembra: Slovenska Bistrica, Sv. Lovrenc
(Velika Loka), Mojstrana;
- 24. novembra: Teharje;
- 25. novembra: Gradec, Domžale, Krško, Sv. Vid-
stična, Guštanj, Ptuj, Dobje (srez Šmarje pri
Ješah), Lemberg.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:

- 1 ameriški dolar za 57 Din;
- v devizah:
- 100 nemških mark za 1367 do 1378 Din;
- 100 italijanskih lir za 292 do 294 Din;
- 1 ameriški dolar za 57.40 do 57.68 Din;

100 francoskih frankov za 225.79 do 226.91 Din;
100 češkoslovaških kron za 170.56 do 171.42 Din;
1 holandski goldinar za 23.12 do 23.24 Din.

Vojna škoda se je prodajala po 195 do 196
dinarjev.

Kratke vesti

== Nad 13 milijonov dinarjev za gobe. Letoš-
nja sezona gob je pri kraju. Kljub suši je bila
precej obilna. Ljubljanska okolica se ni dosti ba-
vila s sušenjem gob, ker jih je rajši prodajala na
živilskem trgu in je po približni ceni za nje iz-
kupila 250.000 dinarjev. Lepše dohodke pa so
imeli kraji, ki se bavijo z nabiranjem in sušenjem
gob. Najlepše gobe so se dobivale na Štajerskem,
v Poljanski in Selški dolini in na Jezerskem ka-
kor tudi v Zasavju od Litije do Brežic. Središče
za trgovino in izvoz gob je postala Ljubljana. Po
oceni strokovnjakov je bilo letos prodanih do
300.000 kg suhih gob. Za najlepše blago so trgovci
plačevali tudi po 55 Din kilogram, drugače pa so
se cene gibale od 30 do 50 Din kilogram. Pri po-
vpredni ceni 45 Din računajo trgovci, da so naši
ljudje letos zaslužili pri gobah do 13.500.000 Din.
Po nekaterih krajih so družine zaslužile pri suhih
gobah tedensko po 1000 do 1500 Din.

== Vinska letina v ormoško-ljutomerskem
okolišu je dokaj dobra tako glede količine kakor
kakovosti. Mošči, ki so bili spravljeni ob Tere-
zijinem, še niso odkipeli. Počasno in dolgotrajno
kipenje mošta dokazuje, da bomo letošnji vinski
pridelek glede kakovosti prištevali med zelo do-
bre letnike. Vinogradniki z boljšimi nasadi v slo-
veških gorah, kakor v Brebrovniku, Vinskemu
vrhu, Kajzarju, Litmerku, Runeču, Kogu, Jeruza-
lemu, Svetinjah, Sv. Miklavžu, Mihajlovcu, Lahou-
cih in drugod, računajo z najmanj 3 Din na pretok
v mesecu decembru. Izrazito boljše sorte (bur-
gundec, silvanec, muškatin silvanec, rulandec,
muškatelec), ki so imele do 20 in nad 20 odstot-
kov sladkorja, bodo seveda dražje. Za mešane
sorte, ki so imele 17 do 20 odstotkov sladkorja,
pa mora biti cena vsaj od 2.50 Din navzgor. Le-
tošnjega dobrega vinskega pridelka je vkletenega
po ormoško-ljutomerskih gorah na stotine va-
gonov. Posamezni boljši vinogradniki imajo vina
30 do 100 hektolitrov.

== Vinski sejem v Vinkovcih. Vinarska zadru-
ga «Jeruzalemčan» v Ivanjkovcih priredi osmi
vinski sejem in razstavo 13. decembra letos. Pri-
puščena bodo na sejem le vina lastnega pridelka

in samo iz ormoško-ljutomerskega vinarskega
okoliša. Letošnji pridelek, ki je bil obilen, je iz-
vrsten in bo tako imel vsakdo priliko, nakupiti
prvovrstnega ljutomerskega naravnost od pridel-
ovalca. Na razpolago pa bodo tudi najizvrstnejša
sortna vina. Mošt lepo dozoreva in bo takrat prav
primeren čas za nakup za prvi pretok. Cene so
izredno ugodne. Vsi pridelovalci ormoško-ljuto-
merskega okoliša, ki imajo vina na razpolago in
se hočejo sejm udeležiti, naj to prijavijo zadru-
gi najkasneje do 4. decembra.

== Kmetijska predavanja v slovenskem
srezu. Kmetijske organizacije, občine in uradi se
opozarjajo, da vrši po potrebi in možnosti sreski
kmetijski poročevalec vsako nedeljo ali
tudi ob drugem dnevu zadevna gospo-
darska predavanja. Gospodarsko zavedne organi-
zacije in občine naj se zaradi razporeditve časa
obrnejo glede predavanj čimprej na naslov kme-
tijskega poročevalca v Slovenjgradcu, v gospo-
darsko manj zavednih, a kmetijske vzpodbude
tem bolj potrebnih okoliših pa se bosta določila
čas in snov predavanj po lastni preudarnosti kme-
tijskega poročevalca. Posamezniki, ki mislijo, da
je doseči gospodarski napredek in uveljavljanje
gospodarskih in socialnih želja ljudstva le s pre-
davanji, pa se opozarjajo, da smo v mnogih na-
prednih občinah prešli že iz «dobe predavanj»,
da se dajo gospodarski uspehi, povzdiga kme-
tijstva in izboljšanje gospodarskih razmer doseči
predvsem le na podlagi združne vzajemnosti,
vzornih gospodarskih naprav, poročevalske služ-
be in podrobnega stvarnega strokovnega dela od
človeka do človeka, od kmetije do kmetije. Tega
dela ne more v celoti zaradi pomanjkanja časa
in zaradi obsežnosti delovnega območja izvršiti
kmetijski poročevalec osebno, nego ga izvrše v
podrobnosti laže in popolneje za to določeni or-
gani kmetijskih organizacij po navodilih kmetij-
skega poročevalca.

DOMAČE NOVOSTI

* Dar belgijskih bojnikov našemu kralju.
Te dni je bila v našem poslaništvu v Bruslju
lepa svečanost. Našemu poslaniku g. Pešiču sta
izročila predsednik in podpredsednik Udruženja
belgijskih bojnikov prekrasen meč kot dar biv-
ših bojnikov Nj. Vel. kralju Aleksandru v znak
spoštovanja do vladarja bojnika in zvestega za-
veznika. Meč je delo belgijskih umetnikov.

Ko je sedel dolge dneve v ječi, je spet prišel
v duhu otipavati otrokovo glavico. Prav nalahno
je šel čez kožo tistega hrapavega obraza.

Pri tem je mislil na zibelko z vrezanimi ro-
žami, v kateri je dete ležalo. Spoznal je med
cveti veliko marjetico:

«Da, tako je ležal otrok med marjeticami, ki
so rasle na zibelki! Ležal je, krvavel, na vratu
mu je zijala globoka rana!»

Ko se je spomnil na rano, se je stresel. Po
umoru se je doteknil vratu, čutil nekaj mehkega.
«Strašna je morala biti rana.»

Pa je zadonela na uho vesela melodija har-
monike. Od soseda je odmevala, kjer je svatovala
njegova Minka z drugim.

«Pred umorom sem poizkusil nož na nohtu
od palca, kakor so me naučili pastirji. Ne vem,
kdaj sem zarezal! Vem, da sem, a ne vem, kdaj
in kako. Vedno jasneje se vsega spominjam, a
onega trenutka se ne morem spomniti! Kako se
mi je zagabil otrok! Tista hrapava koža se mi je
zagabila. Po umoru sem pa vedno bolj ljubil dete.
Ne! Moriti nisem nameraval, čeprav sem moril!
Na umor nisem mislil, četudi sem ga izvršil! Ona
mi je ukazala, otrokova mati! Njena zloba mi je
ukazala, ki je prekipela v moji bolečini! Jaz sem
jo ubogal.»

Med premišljevanjem se je spomnil vseh lju-
di, ki jih je поблиže spoznal in imel z njimi oprav-
ka. Opredelil jih je. Kako lahko jih je ločil! Vsi
so bili na eni strani, le mati in Minka sta bili na
drugi.

Presodil je posameznike: oče je bil dober, a
suženj svoje žene. Stara Jeranka ga je rada imela,
vendar se ni marala zaradi njega sporeči z Mar-
tinom. Vsak je nekaj zagrešil nad njim, le mati
in Minka ničesar!

Martin je bil norec. Šele kasneje enkrat ga
je spoznal, ko je obiskal mater.

Tedaj se je Martin razgovoril, pravil o ognju,
ljubezni, svoji ženi. Ljubav do žene se je često
spojila v njegovi duši z divjimi čustvi ljubezni
do uničevanja.

Tedaj je šele Tomaž spoznal, kdo je ta Martin,
ki ga je tako pretepal v nežni mladosti in se ga
vedno branil v hišo.

Vedel je, da je Martin norec. Njegovi zločini
so se mu pa dozdevali tako tesno združeni s to
blaznikovo naravo, da se mu je dozdevalo vse
razumljivo.

Martin ga res ni nikoli maral. Le pred smrtjo
ga je večkrat nagovoril, ga izpraševal, kakor bi
hotel iz njega nekaj izvleči. Silil ga je, naj mu
pove, kakšen občutek dobi, če se nahaja v bli-
žini požara, če se boji, trepeti.

Enkrat se mu je celo ponujal, da mu ozdravi
oči. S tresočo se roko je silil vanj, vročično go-
voril, da ima nož, ki je bil kaljen v dvanaestih
ognjenih jezikih, ko je zanetil dvanaest požarov.
Ta nož da je čudežen. Prerezal da mu bo mreno,
ga ozdravil.

Ko je dvignil Tomaž roko, je začutil, da je
Martin že nekaj stikal okoli njegovega obraza.
Sunil ga je, zbežal v hišo.

Zdaj je mnogo mislil o Martinu in iskal, kaj je
zakrivil norec, kaj pametnik v tem človeku.

«To sta bila dva človeka, ne eden!» si je del.
«Pametnik je bil dober, miren mož, norec pošast!
Ali ni tako pri vsakem človeku? Ali nima dveh
v sebi, pa vendar ni norec? Zakaj sem moril?»

Segel je nazaj v svoje kratko življenje, se iz-
praševal, če je kdaj samo trenutno mislil na
umor najneznatnejšega bitja.

Spomnil se je, kako so ga nekdanje napadle
mravlje. Zaspal je na paši. Predramljen je čutil,
kako so mu lezle po roki, ga zbadale, da jih je
kar stresal s sebe, toda niti ene se ni doteknil.
Glasno jih je podil, se jezil nad njimi kakor nad
sosedovimi ovcami, ki so silile vanj, če je jedel
na paši kruh.

Ko je sedel že dolgo v zaporu, ga je prišel
iskat paznik, ki ga je odvedel k preiskovalnemu
sodniku.

Preiskovalni sodnik je bil majhen mož, že siv,
suhljat, z debelo, kakor repa okroglo glavo.

Ko je zagledal fanta, je vstal, se mu približal,
zamahnil z roko pred njegovimi očmi.

Tomaž je ostal miren.

«Saj si res slep!»

«Seveda sem!» se je začudil Tomaž sodniko-
vemu vprašanju.

«Postal si morilec. Kako je to mogoče?»

«Tudi sam se često vprašujem. Čudno le, da
se vsega dobro spominjam, le umora samega ne!
Vem, da sem prerezal otroku vrat, a ne vem,
kdaj in kako!»

«Jee.»

* **Kraljev dar za nezaposlene delavce.** Podružnica jugoslovenskih narodnih delavskih sindikatov v Sarajevu je uvedla akcijo za pomoč svojim nezaposlenim članom. Med prvimi se je odzval Nj. Vel. kralj s prispevkom v znesku 10.000 Din.

* **Banovinsko tajništvo JRKD v Ljubljani** posluje od 10. t. m. naprej v Dalmatinovi ulici 11, pritličje, desno, nasproti Delniške tiskarne. Uradne ure so od 9. do pol 13. in od 15. do 18. Telefon 34-99. Sresko tajništvo JRKD za mesto Ljubljana posluje še nadalje v starih prostorih, Kazina, II. nadstropje. Telefon 21-23.

* **Zveza slovenskih kmetov.** Pred tedni se je zbralo v Ljubljani v prostorih Kmetijske družbe veliko število kmetov, ki so sprejeli od pripravljalega odbora predložena in od banske uprave že potrjena pravila nove Zveze slovenskih kmetov. S tem sklepom je bila položena osnova, na kateri bo mogoče graditi naprej stanovsko kmečko organizacijo, kakršne imajo pri nas že vsi ostali stanovi.

* **Žepni «Kmetijski koledar» za leto 1933.** je izšel. Poleg običajnega koledarskega dela vsebuje celo vrsto poučnih člankov in tabel iz kmetijskega gospodarstva: Ob novem letu, Kmetijsko šolstvo dravske banovine, Zadrugi tečaj v Ljubljani, Banovinska podkovska šola na Selu pri Ljubljani, Zveza kmečkih fantov in deklet, Mladi roko v roki, Zveza slovenskih kmetov, Odpis zemljarine zaradi elementarnih nezd, Bolezni sadnega drevja, Vino za steklenice in hranjenje, Shranjevanje zelenjadi za zimo, Naznanilna dolžnost pri živalskih kugah, Kako se pozna starost govedi, Glavne napake pri živini, Sesanje traja, Za valjenje potrebuje, Koliko časa traja pojava pri domačih živalih, Povprečna nosečnost domačih živali, Povprečna rejna sposobnost, Hektolitrska teža korenja, gomoljev, sočivja in sadja, Kaljivost semena zelenjadi, Koliko je potrebno umetnega gnoja na eno katastralno jutro, Kako se izračuna kubična mera okroglih debel ali klad, Lestvica za pristojbino kolkov, Razmerje mer, Poštne pristojbine, Sejmi, Blagajniški in delavski zapisnik. — Kmetovalcem koledar toplo priporočamo. Koledar je tudi letos zelo okusno vezan v trdo platno in stane 10 Din, po pošti 11 Din. Pri odvzemu najmanj petih izvodov dobijo razprodajalec 20 odstotkov popusta in poštne prosto dostavo. Naroča se pri založnici: Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.

* **Utrjevalna dela Italije ob meji.** Iz Julijske Krajine poročajo, da izvršujejo zadnje čase Itali-

jani na Snežniku in bližnjih gorah zelo pospešeno utrjevanje. Letos je bilo zgrajenih tudi mnogo kilometrov novih cest v teh krajih. V zadnjem času so prepeljali v Komančo pod Snežnikom 200 železnih kabin, ki bodo nameščene na raznih krajih kot zakloni proti strupenim plinom. Za prevoz kabin so uporabili traktorje iz Avstrije, ker v Italiji ne izdelujejo tako težkih motorjev. Kabine so težke do 50 in več ton. Pri prevažanju se je zaradi silne teže porušilo nekoliko mostov, tako da so morali domačini v največji naglici dobaviti les za njihovo popravo. Pod Snežnikom je izkopen dolg rov, v katerem je toliko prostora, da lahko skozi njega prevažajo tudi topove največjega kalibra. V to svrhu je bil v njem položen tudi železniški tir. V Trnovem grade pet novih poslopij za artiljerijski polk. Vojašnica mora biti dovršena do prihodnje pomladi. V Ilirski Bistrici grade pet novih vojaških stavb za vojašnico pehote. Za proslavo fašistične 10letnice so pripravljali v Ilirski Bistrici velike svečanosti. Kljub vsemu prizadevanju oblasti, da bi sodelovalo, se domače prebivalstvo ni odzvalo njihovi želji in so celo neznanci na dimniku opekarne v Bukovju razobesili jugoslovensko zastavo. Z žično zapreko na vodu so povzročili tudi kratek stik na transformatorju, zaradi česar javna poslopja, ki bi morala biti na dan proslave slovesno razsvetljena, sploh niso imela luči. Ilirska Bistrica je bila zaradi tega na dan proslave v popolni temi. Neznane osebe so nalepile na večna vrata nekaterih ljudi napise: «Smrt izdajalcem!» Nasled-

nega jutra so našli tak letak tudi na večnih vratih Adolfa Valenčiča, lastnika brivskega salona in bivšega učitelja, ki se je preselil iz Gorice v Ilirsko Bistrico. Na sam dan proslave in tudi prihodnje dni je bila Ilirska Bistrica v pravem obsednem stanju. Cele čete karabinjerjev, fašističnih milicnikov, organov politične policije «Ovre» v civilu, finančnih stražnikov in mladih fašistov so hodile po ulicah in strahovale prebivalstvo. Preiskave so bile izvršene v vseh hišah. Aretirani so bili: sin kavarnarja Milan Šajn, Anton Tomšič, Gustav sin kavarnarja Milan Šajn, Anton Tomšič, Gustav Ambrožič, Fran Derenčin, Ciril in Bogomir Princ iz Trnovega, nadalje dva kmeta iz Kuknice, Ivan in Josip Masle iz Trnovega, kovač Anton Tomšič in več mladeničev iz kraja Topolce.

* **Zahvalno pismo iz Amerike.** Ako ste namenjeni potovati v Ameriko, potujte po francoski liniji! Hotela sem še enkrat videti svoj rojstni kraj, svoje drage sorodnike in našo lepo Slovenijo. Odločila sem se potovati s francoskim brzim parnikom «Le de France», ki mi je bil že od več mojih rojakov najtopleje priporočen, da se bom s tem brzim parnikom najbolje vozila v stari kraj. V resnici mi ni žal, kajti potovanje po morju je bilo tako krasno in udobno, da mi je bilo prekratko. Po petinoldnevni vožnji smo zagledali francosko pristanišče Le Havre, kjer smo se izkreali. Ni mi treba še posebej omenjati, da smo imeli okusno hrano na parniku in osebje parnika je šlo posebno nam Jugoslovenom na roko, kolikor je bilo

Soteščan:

Skrivnost občinske sirote

(Povest.)

A fantič je ni poslušal. Sunil jo je z nogo, da je odletela s poti med trnje in koprive. In zopet nadaljuje pripovedka:

«Mrtvaška kost izpregovori:
zakaj me suvaš, fantič ti?
Preden bo trikrat beli dan,
mrtev boš in pokopan.»

Grožnja, katero navaja pripovedka, se je uresničila. Mladenč je še tistega večera umrl.

Košir ni bil bojazljiv, pa tudi ni veroval v vraže. Misel na starodavno pripovedko mu je kmalu izpodrinilo mnenje, da je bolje, ako shrani lobanjo. Ako bi jo nesel takoj na pokopališče, bi vzbudil preveliko pozornost. Povpraševanja bi ne bilo ne konca ne kraja. Nastale bi razburljive govorice, ki bi dvignile mnogo prahu, v temo pa bi najbrž ne posvetile.

Pefer pa je hotel izvedeti resnico brez sodelovanja kake druge osebe. Imel je mnogo prijateljev, katerim pa ni vsega zaupal. Sam nase se je najbolj zanesel. Kadar je delal z drugimi, se mu ni tako gladko obneslo. Naletel je na neprijetnosti, ki so se končale s prepirom in naposled je ostalo sovraštvo.

Vse to je Košir globoko premislil, preden jo je mahnil proti domu. Na rami je nesel robnico,

pod pazduho pa lobanjo, zavito v žepni robec. Ko se je približal vasi, je stisnil lobanjo pod suknjič. Nihče ni slutil, kaj skriva pod obleko.

II.

Tisto popoldne proti večeru je prilezla h Koširju stara Polona, občinska sirota. Spremljala jo je sosedova dekla, ki jo je z desnico opirala, v levici pa je nesla njeno košaro. V njej je hranila ubožica vse svoje bomo imetje — nekaj perila in najpotrebnejšo obleko. Druga ji usoda ni podelila na stara leta.

«Spet sem tukaj, da vam bom nekaj dni za pokoro.» Tako je nagovorila sirota Koširko, ki jo je sprejela na pragu.

«Nič ne de, Polona», je odgovorila Koširka z običajno ljubeznivostjo, katero je vedno kazala do siromakov. «Revica si in radi te imamo.»

Vzela je njeno košaro ter jo postavila na klop ob peči. Starica je sedla in prislónila palico v kot zraven sebe. Z nogami se je oprla na podnožnik. Pri peči je bilo siroti najljubše mesto pozimi in poleti. Tukaj je molila in dremala.

Polona je bila mirna duša, vedno potrpežljiva v trpljenju in z vsem zadovoljna. Ako ji niso dali kakega lahkega dela, tedaj je sedela tiho na svojem mestu. Nikjer se ni vtikala v domače zadeve. Rada je pestovala otroke, s katerimi je znala prav živahno kramljati. S tem se je prikupila dobrim mamicam, ki so njeno negovanje hvaležno vračale. Kadar je zacvrčalo v kuhinji in zadišalo, tedaj se je starka takoj pričela oblizovati. K solz-

nimi očmi je sprejela vsak približek ter se ni mogla dovolj zahvaliti.

V občini je bilo mnogo hiš, kjer se je ubožici dobro godilo. Gospodinjam se je smilila, pa so ji rade postregle. Posebno na Vrhovju so poznali njeno bedno preteklost. Starši so ji pomrli v prvih otroških letih. Sirote se je usmilil sosed Gladež, prav za prav se je polakomnil denarja, ki mu ga je dajala občina za prehrano. Ko je odrasla, mu je morala delati zato, da jo je pozneje pogljal od hiše.

To je bilo vse, kar so vedeli občani o njeni mladosti. Vsem je bilo prav, ker se je sirota vselej izognila Gladeževi hiši. Z gnusom je izgovarjala skopuhovo ime.

Pri Koširju je bila Polona popolnoma domača. Gospodinji je marsikaj zaupala, ker je poznala njeno molčečnost. Drugod je morala paziti, kaj je govorila. Kar je povedala tukaj, je ostalo v hiši. Revica se ni smela nikomur zameriti, ker je bila navezana na usmiljena srca svojih občanov.

Semintja pa je napadla ženo silna žalost. Kadar je bila sama, tedaj je pričela večkrat glasno jokati. Čim se ji je kdo približal, se je na mah izpremenila. Zapela je kakšno pesmico, med katerimi ji je bila najljubša tista o belem dnevu, namreč:

«Sveti nam sveti beli dan,
k nam bo pa prišu Jezus sam
s svojo nebeško zarijo,
s svojo preljubo materjo.

Hubertus terpentinovo milo hvalijo

ker je poceni ... zaradi

pene in odlične kakovosti ... Glavno je ceno in izborna kakovost

mogoče. V Parizu smo dobili direkten vagon do Ljubljane. G. Majdič v Buchsu je skrbel za naše velike kovčge tako, da smo bili na vsem potovanju brez skrbi. V Ljubljani nas je zastopstvo francoske parniške družbe French Line, ki ima pisarno na Masarykovi cesti 14 nasproti izhoda glavnega kolodvora, čakalo na kolodvoru. Bilo nam je v pomoč pri carinjenju prtljage, tako da smo lahko takoj nadaljevali potovanje. Najlepša hvala g. Leonu Zakrajšku in njegovim pomočnikom iz New Yorka za njihovo skrbno postrežbo, posebno pa, ker je meni in mojim sopotnicam preskrbel lepo kabino na brzem parniku. Vsakdo, ki je namenjen potovati v Ameriko ali iz Amerike, naj potuje na francoskem brzem parniku «Ile de France»; nikdar mu ne bo žal in nikdar ne bo pozabil te prijetne vožnje. Potovala sem prvič v Ameriko po drugi prog, ki ni nudila niti pol takih udobnosti kakor Francoska linija in zato zdaj lahko odkrito rečem, da je bilo potovanje kar najlepše. Nikomur tudi ne bo žal, kdor pride pogledat našo lepo slovensko deželo. Slovenci smo res lahko ponosni na prirodne krasote naše slovenske zemlje in vsakomur lahko povemo, odkod smo doma. Zahvaliti se moram še g. Kollandru, zastopniku iz Clevelanda, s katerim smo naredili nekaj prav prijetnih in lepih izletov po Sloveniji. Vsem še

320

pohištvo in obleko. Kolikor se je dalo ugotoviti, je ogenj nastal v bližini dimnika, kjer so bili leseni trami. Krivda ne zadene nikogar. Škoda je delno krita z zavarovalnino.

* **Obup družinskega očeta.** V nedeljo popoldne je opazil rudar Pestotnik s svojega vrta nad rudniškim ribnikom v Velenju, da blodi ob ribniku moški, ki ni mogel imeti nič kaj prijetnih namenov. Slednjič se je podal čudni samotar na mostič, ki drži od črpalne ute nad cevmi nekaj metrov proti sredini ribnika. Tam je nekaj časa srepo zrl pred sebe, nato pa se je pognal v globoki ribnik. Rudar Pestotnik je takoj pohitel na pomoč, ni pa mogel ničesar opraviti, ker je obupanec že zginil v vodi. Na obrežju so našli palico, pipo, mošnjo tobaka in železničarsko čepico, po kateri so spoznali, da je utopljenec 46letni železniški delavec Franc Pušnik iz Škal. Pušnik je oče treh nedoraslih otrok in je veljal za treznega in skrbnega družinskega očeta.

* **Dva požara blizu Semiča.** Predzadnjo soboto je v Kalu pri Štrekljencu nastal požar v kleti posestnice Katarine Golobičeve. Pred letom dni je prav tam pogorela klet. Kakor lani je bil tudi letos ogenj očitno podtaknjen. Po lanskem po-

znala pri vsaki hiši; ni ji bilo lahko kaj prikriti. Česar ni mogla videti ali slišati, si je znala razložiti ter je skoro vselej pravo pogodila.

Ko se je tisto popoldne vrnil Košir od dela, je zaslutila, da je nekaj prinesel in spravil v zidno omarico, ki jo je skrbno zaklenil. Obšla jo je silna radovednost. Vajena je bila, da so ji pri hišah, koder je hodila, prikrivali to in ono, česar pri Koširju še ni doživela. Zato so njene misli silile v omarico kakor muhe v skledo. Zaman jim je izkušala dopovedati, da je nič ne briga. Zvedavost je obsojala, a sedaj je ni mogla ugnati.

Peter se je po večerji zleknil za peč, kjer pa ni mislil dolgo ostati. Polona je tedaj že glasno smrčala. Ležala je pri peči na slamnjači, z obrazom je bila obrnjena proti mizi. Tam je medlela svetilka, katero je varčna gospodinja privila, preden je šla počivat.

Mož je čez nekaj časa zlezel s peči in stopil pred omarico, katero je potihoma odklenil. Zdaj bo šele natanko pregledal lobanjo in zbral vse svoje misli. Zagrnil je okna, da bi ga kdo ne opazil. Nato je položil lobanjo na mizo. Obšla ga je neka čudna groza.

V sobi je zavladala grobna tišina. Starka se je obrnila in nehala hrpati; celo maček, ki je predel na zapečku, se je zvil v klopčič in utihnil. Nihalo lesene stenske ure se je premikalo komaj slišno.

Košir je popravil luč, da je začela svetlo goriti. Ni bil bojzljiv, pa so ga vzlic temu begali

žaru si je Golobičeva s hudim trudom postavila novo klet, ki je bila šele pred mesecem dograjena in z opeko krita. Lastnica je tembolj oškodovana, ker ni bila prav nič zavarovana. Predzadnji torek baš opoldne pa je nastal požar v Nestopli vasi pri posestniku Ivanu Jakšetu. Goret je začelo na podstrešju. Srečno naključje je hotelo, da je plamen švignil pokonci ob belem dnevu, zakaj če bi se to zgodilo ponoči, bi bila v nevarnosti vsa vas. Ogenj je Jakšetu uničil stanovanjsko hišo, dočim so ostalo rešili gasilci iz Semiča in pa sosedje.

* **Smrt otroka v dimu.** Nedavno dopoldne se je zgodila v Razgorju pri Zabjaku v hiši Viktorja Korošca huda nesreča. Oče je šel usodnega dopoldneva k sosedu Martinu Krivcu, da bi mu ta posodil vžigalice, ki jih doma ni mogel najti. Zadržal se je pri Krivcu okrog tri četrti ure. Doma so ostali le tri do pet let stari otroci. Iztaknili so med tem časom neke vžigalice in je eden njih zažgal v postelji slamo, da je bila na mah

vsa postelja v plamenu. Nekaj časa so otroci ta nenavaden prizor opazovali, čez čas pa sta starejša dva, Wilibald in Jožef, zbežala, medtem ko je ostal 18mesečni Franček sam v hiši in se je v dimu, ki je kmalu zajel vso hišo, zadušil. Obupan oče je sam javil nesrečo orožništvu. Na lice mesta sta takoj odšla komandir g. Alojzij Šebenik in g. dr. Hronovsky. Otrok je bil kajpak že mrtev. Opeklin ni imel nobenih.

* **Smrtna nesreča pri falski elektrarni.** Te dni se je zgodila v strugi Drave pri falski elektrarni nesreča, ki je zahtevala življenje 50letnega delavca Antona Fradla iz Selnice ob Dravi. Fradel je v kritičnem času pregledoval neke naprave in mu je po nesreči padla na glavo lesena kocka, ki mu je zdrobila glavo. Fradel se je brez besede zgrudil mrtev na tla.

* **Požar pri Naklem.** Na Pivku pri Naklem je nastal na skednju v zgradbi gostilničarja Antona Križnarja požar. Zgradba je bila zidana še po

Ptički po luftu letajo,
rožice vence spletajo,
ker se belga dneva vesele.
Ribce po vodi plavajo,
glavce na breg polagajo,
ker se belga dneva vesele.

Njeno hitro menjavanje žalosti z veseljem je začelo vzbujati pozornost. Ljudje so ugibali in iskali vzroka. Nekateri so vedeli, da trpi ob spominih na mladost, katero ji je zadušilo trnje pri Gladežu na Vrhovju. Drugi pa so menili, da ima sirota nekaj drugega na svoji vesti. «Hm, kdo vé, kdo vé...» so skomigali z rameni. «Tiha voda podira bregove...»

Izrazi njene bolesti so bili čedalje bolj pogosti. Včasih je kar nenadno obstala. Obraz si je pokrila z dlanmi in naslonila komolca na kolena. Praznoverniki so rekli, da se je zamaknila. Dokler je trajalo zamaknjenje, tako dolgo se ni genila.

Njena potrlost se je pojavila tudi zvečer, preden je zaspala. Tedaj je pričela tiho ihteti. Celo med spanjem je včasih planila pokoncu ter se tresla, kakor bi se nekoga bala. Pri tem je blebetala besede, katerih pa nihče ni mogel umeti.

O vsem tem ni hotela Polona ničesar vedeti, ko se je zbudila. Delala se je, kakor bi se ničesar ne spominjala. Niti Koširka ni mogla izvedeti, čeprav ji je obljubila, da ne bo njene skrivnosti nikomur izdala.

Stara Polona je bila napol gluha in slepa, pa je vzlic temu videla in slišala marsikaj, kar je bilo mnogim neprijetno. Domače razmere je do-

neprijetni občutki. Nehote se je ozrl okrog sebe, kakor bi pričakoval, da ga bo nekdo prijel za ramo. Njegovo uho je bilo pripravljeno ujeti najmanjši šum, ki bi se kje pojavil. Domišljal si je, da bo kdo nenadno potrkal na okno ali na vrata.

Ura na steni je spodrknila in udarila enajst. Nekdaj so se ob tem času prikazovali duhovi, iščoč pomoči v posmrtnem trpljenju. Ako bi se sedaj pojavil duh, ki je nekdanji prebival v tej lobanji, bi mu nedvomno marsikaj pojasnil. Res bi se ga trenutno ustrašil, a žalega mu itak ne more storiti. Tako bi vsaj spoznal njegov obraz in izvedel ime zločinca. Duši nesrečne žrtve bi s tem koristilo, ako trpi na onem svetu.

Zvonki udarci stenske ure so prebudili občinsko siroto. Ozrla se je na mizo, ki je stala od njenega ležišča komaj tri korake. Naglo pa se je skrčila ter se odela čez glavo.

Peter je hitro pokrtil lobanjo. Zavedel se je, da ni bil dovolj previden. Polona je opazila lobanjo ob svitu močne luči. V okolici ima ženica mnogo zaupnih mamic, katerim bo to nesla na ušesa. Kmalu bodo govorili daleč naokoli, kaj počenja Košir v poznih nočnih urah. Ljudje ga bodo imeli za čudaka.

Strah pred ljudsko obsodbo pa ni trajal dolgo časa. Mož se je pomiril v zavesti, da se mu Polone ni treba bati. Zabičal ji bo, naj molči, pa ne bo črhnila besedice. Lahko mu celo pomaga. Stari ljudje imajo čudovito dober spomin in bogate izkušnje. Morda se bo spomnila, da je kdaj slišala o kakem napadu ali umoru. (Dalje.)

staremu načinu tako, da sta bila stanovanjsko poslopje in skedenj pod enim krovom. Pod streho je bilo polno slame in sena, ki sta bila na mah v plamenih. Na pomoč so takoj prišli gasilci iz Nakla in telefonično pozvani kranjski gasilci, ki so pripeljali s seboj tudi veliko motorko. vendar pa je zgorela vsa krma s streho vred.

* **Mlatilnica je ubila otroka.** Nedavno so pri posestniku Kvasniku v Selenburgu, občina Tolsti vrh, mlatili ajdo na bencinski pogon. Nenadno se je mlatilnici približala šestletna hčerka Martina, ki jo je transmisija pogabila za krilo in potegnila med kolesje. Ko je oče opazil strašno nesrečo, je bilo že prepozno. Kolesje je treščilo deklico na drugo stran, kjer je priletela na tla in obležala mrtva.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pluć, škrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše je uravnava delovanja črevesja z uporabo naravne »Franc Jožefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih ljudeh, da v začetku bolezni, porajajoče se zapeke ponehavaajo s pomočjo »Franc Jožefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji. »Franc Jožefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Avtomobilska nezgoda.** V nedeljo dopoldne je vozil avtomobil laškega avtomobilskega podjetnika nogometno moštvo k tekmi v Celje. Nekako ob pričetku kopališnega parka mu pride nasproti nekaj okoličanov, med njimi več otrok. Pri tem je štiriletni rudarjev sin Martin Brežko izpod Sv. Mihaela zavil preveč na stran ceste, po kateri je vozil avtomobil, ki je zadel Brežka z odbijačem v glavo. Nezvestnega dečka so odpeljali z avtomobilom v celjsko bolnišnico in je malo upanja, da bo okrevl.

* **Požar v Gotni vasi.** V torek zjutraj je nastal požar v Gotni vasi pri Novem mestu v hlevu posestnice Ane Štihove. Na pomoč so takoj prihiteli gasilci iz bližnjega Šmihela, ki pa ognja niso mogli udušiti. Zgorel je nov hlev s svinjakom in polnim listnjakom. Živino so rešili, zgorelo pa je osem kokoši. Kako je ogenj nastal ni znano. Pri požaru sta se laže ponesrečila dva gasilca, in sicer Stanko Barantin, ki si je nalomil več reber, in Jože Sušteršič, ki si je poškodoval levo roko.

* **Plini so ga zadušili.** V poslopju Keršičevih dedičev na Celovski cesti v Ljubljani, ki ga sedaj prezidavajo v stanovanjske prostore, se je pripetila smrtna nesreča. 18letni zidarski vajenec Fran Godec, doma iz Kresnic pri Litiji, uslužben pa pri stavbenem podjetju Hugona Shella, je moral usodnega popoldne v obrtno šolo, nato pa se je okrog 18. vrnil nazaj na stavbo. Namesto da bi odšel k večerji, kjer ga je čakal brat Alojzij, ki je istotako zidarski vajenec pri imenovanem podjetniku, se je France pogovarjal s tovariši v poslopju, nato pa se je odstranil. Na njegov odhod ni nihče posebno pazil. Naslednjega dne ga je brat pogrešil in ga začel iskati. Našel ga je naposled v zaprtem prostoru poleg peči mrtvega. Nesreča se je pripetila zaradi tega, ker so zidarji sušili novo prezidane prostore s koksovimi pečmi in se je v zaprtem prostoru pričel razvijati strupen plin.

* **Zagoneten uboj.** Preteklo soboto so na nekem pašniku v bližini Štrigove v Medmurju našli truplo seljaka Antona Sršena. Doslej še ni ugotovljeno, kdo je Sršena ubil, domneva pa se, da gre za maščevanje. Preiskavo vodi sodišče v Čakovcu.

Izjava.

Mastnak Ivan, posestnik v Šibeniku, občina Sv. Jurij ob juž. železnici, obžaluje in preklicuje vse žaljive besede in govorice, ki jih je izrekel in povzročil o gospej Amaliji Flis, posestnici v Šibeniku, kot neresnične ter se ji zahvali, da je odstopila od kazenske tožbe.

Mastnak Ivan.

* **Uboj ob meji.** Na naši meji pri Št. Ilju v Slovenskih goricah so našli posestnika Franca Deutschmanna mrtvega. Deutschmann je bil naš državljan, imel je svoje posestvo tik meje, vinograd in viničarijo pa onstran nje. V četrtek popoldne sta odšla Deutschmann in njegov sosed Poklič v vinograd, kjer sta stiskala grozdje. Pri stiskanju sta pomagala tudi viničarjeva sinova Jože in France Trampuž, dalje Henrik Vollstuben, Ivan Höfler in posestnik Alojzij Kiefer, vsi avstrijski državljani. Po končanem delu so odšli skupno v Tauschmannovo viničarijo v Hochgrabenitzberg. Že med potjo so se prepirali, na dvorišču viničarije so se pa sprli in nastal je pretep, v katerem je obležal z razbito lobanjo Franc Deutschmann. Ko so drugo jutro našli domačini Deutschmanna mrtvega, so obvestili orožnike iz rpilja, ki so aretirali storilce.

Opozorilo naročnikom.

Odkar smo s priložitvijo novih položnic spomnili naročnike, da je za poravnavo naročnine skrajni čas, prihajajo dan za dnem vplačila, toda opazili smo tudi, da zaostajajo baš oni naročniki, ki bi pri dobri volji malenkostno naročnino prav lahko plačali, dočim jo vestnejši, pa tudi revnejši od njih brez odloga že plačujejo. Uprava lista, ki mora gledati na to, da se stroški za izdajo lista z naročnino krijejo, bo prisiljena zamudnikom poslati poštnega sla v hišo, ki bo z računom in poštnim nalogom pobral za nas naročnino. Ta način izterjavanja pa je precej drag in naročnik bo moral plačati naročnino in stroške. Da ne bo do tega prišlo, kličemo vsem prizadetim še enkrat:

Plačajte naročnino!

* **Zasledovan požigalec in tat.** Varnostna oblastva zasledujejo nekega Josipa Zupančiča, po poklicu delavca, in sicer zaradi požiga večje kmetije v okolici Kočevja. Zupančič je po požigu ukradel izpred Skebetove gostilne v Hinjah kolo, last kaplana Ivana Lončarja, in izginil. Govori kočevsko nemško narečje, slovensko pa bolj slabo. Mož je menda nekoliko duševno omejen in se potepa okrog precej slabo oblečen in umazan.

* **Drzen poizkus vloma.** V noči na ponedeljek sta vdrla dva neznanca v gostilno gospe Kramerjeve v Trbovljah. Okrog dveh ponoči je bedela pri bolnem otroku domača poročena hčerka in čula v pritličju neki šum. Takoj ji je prišlo na misel, da morajo biti to vlomilci. Sklicala je moža in druge domače. Mož domače hčerke je zgrabil železen drog, hitel na dvorišče in dobil za ogrom neznanca, ki mu je takoj zagrozil z revolverjem. Zaradi hrupa sta vlomilca zbežala. Vlomilca sta izrezala pri kuhinjskem oknu šipo in skozi odprtino odprla okno. Ako bi ju pravočasno ne opazili, bi se jima gotovo posrečilo odnesti dober plen. Orožništvo vlomilca marljivo išče, vendar manjka za njima vsaka sled.

* **V trafike vlamljajo.** V eni zadnjih noči so neznan tatovi vlomili v trafiki dveh invalidov na najbolj prometnem prostoru v Zagorju. Najprej so se lotili trafike invalida Ivana Jeršina pod Korbarjevo gostilno. Čeprav so bila vrata trafike zavarovana z železnimi zaporami, so jih vlomilci odprli s sekiro, ki so jo našli v neki bližnji drvarnici. V lokalu so si prižgali petrolejko, da so lahko premetali vse predale ter pobrali, kar jim je bilo všeč. Nato so se vlomilci napotili s plenom in sekiro naprej k trafiki slepega invalida Mihe Drnovška med občinskim uradom in konsumom. Tu so vrata z lahkoto odprli s sekiro. Tudi tu so si prižgali svetilko, ki je zjutraj še gorela, ko je

bil vlom odkrit. Preiskali in premetali so vse kotičke, iz česar se sklepa, da jim je šlo največ za denar. Odnegli so več tisoč cigaret, cigar, drobiža za 3000 Din in pisalni stroj, kakršnega rabijo slepci. Delavec Alojz Gorenc, ko je šel zjutraj v službo, je našel v jarku pisalni stroj, ki je bil vrnjen lastniku.

* **Smrtna žrtev napada.** Nedavno so neki fantje v celjski okolici zvečer napadli 23letnega brezposelnega čevljarkega pomočnika Pavla Baumkircherja od Št. Ruperta nad Laškimi in ga smrtno nevarno poškodovali na glavi. Baumkircherja so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam.

»Franc Jožefova« grenčica poživl izmenjavo snovi in osveži um.

* **Drzen vlom sredi Ljubljane.** Dva mlada vlomilca sta se odpravila v ponedeljek zvečer na posel v trgovino gospe Ivanke Šmalceve na Marijinem trgu. Do ro sta pregledala vso hišo in trgovino, se skrila v kleti in čakala, da zapro trgovino. Ko je Šmalceva zares zapustila trgovino, sta oba vlomilca vdrla najprej v prostore v prvem nadstropju in izpraznila blagajno na mizi, nato pa odšla še v pritlični prostor, kjer sta pobrala prav tako skoro ves denar iz lesene blagajne. Nabasala sta si žepa s stotaki, kovanci in srebrnim drobižem. Ko sta tako opravila svoj posel, sta se spet odpravila v klet. Gospa Šmalceva se je ob pol 21 vrnila v trgovino, da bi uredila blagajno. V eni blagajni ni mogla biti 4183, v drugi pa 2648 Din, skupaj 7143 Din. Cim je vstopila v trgovino in zapazila stranska vrata odprta, se ji je takoj zazdelo, da so bili v hiši tatovi. Pogledala je v blagajno in res opazila, da je prazna. Takoj je poklicala stražnika, ki je prihitel v trgovino, zastražil izhode in poslal po pomoč. Preiskali so vso hišo, ker ni kazalo, da bi bila vlomilca ušla. Nazadnje so se spomnili še na klet in res so ju tam izsledili. Kratko so ju zaslišali na licu mesta ter ju nato odvedli vklejnjena v zapore. Sta to 23letni Davor n Novosel iz Dermotove ulice in 19letni Adolf Bizovišek iz Gotovelj pri Zalcu.

* **Najdba strojne puške.** V ponedeljek zvečer je po končanem delu na podstrešju poslopja Podpornega društva železniških uslužbencev in delavcev za smrtne primere v Mariboru, ki stoji na Ruški cesti, našel tam zaposleni zidar v platno in vrečevino zavito avstrijsko strojnico, ki je bila shranjena med tramovjem ostrešja. O svoji najdbi je obvestil mariborsko policijo, ki je uvedla podrobno preiskavo, da dožene, kako je zašla v to hišo strojnica, ki je izdelek tvornice orožja v Steyru iz leta 1917. Doslej še ni bilo mogoče ugotoviti, kako se je moglo to zgoditi, na vsak način pa je gotovo, da ni mogla biti na podstrešju že delj časa, ker je bila hiša že ponovno temeljito preiskana. Ko so prevzeli poslopje, ni nihče opazil strojnice. Sicer strojnica ni celotna, ker ji manjka hladilnik, vendar pa je uporabna za streljanje. Streljiva pri strojnici ni bilo. Preiskava se nadaljuje. V poslopju je bil nekoč Delavski dom, pred njim pa nemški Volksheim.

* **Pri bolečinah,** povzročenih po prehlajenju, zlasti pri bolečinah v hrbtu in pri trganju, je blagodejno drgnjenje s starim domačim sredstvom in kozmetikom Fellerjevim Elsa-fluïdom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 58 Din brez vsakih nadaljnjih stroškov pošilja lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja. Elsa-trg 360 (savska banovina).

* **Drzne pustolovščine lažnega vinskega trgovca.** Pred krakim se je pojavil v štajerskih vinorodnih krajih neki tujec, ki se je izdajal za Franca Ruska, inženjerja iz Brna na Češkoslovaškem. Posečal je večje vinogradnike ter se zanimal za vino. Rusek je pravil povsod, da je veletrgovec z vinom. Z nekim vinogradnikom v Ormožu se je pogodil, da kupi od njega pet vagonov starine. Od tam je krenil v Ivanjkovce, kjer je zopet kupil vagon vina. Za manj kakor vagon se sploh ni nikjer pogajal. Ker je tam blizu slovit Jeruza-

lem, jo je mahnil tudi tja. Tako je priromal naposled v Ljutomer, kjer je našel nekega večjega vinogradnika in se pogodil z njim za vagon vina. Z nekim drugim vinogradnikom pa se je odpeljal v Maribor. Se v Ljutomeru je sestavil ponudbe vina na razne vrste ter rabil pri tem kar vinogradnikovo štampiljko. V Mariboru pa je sestavil dven brzojavki za češki vinski tržnik. Povsod je možak dobro jedel in pil na račun gostoljubnosti naših vinogradnikov. Nenadno pa je ugotovil, da nima denarja, češ, da je bil pozabil svojo listnico pod vzglavjem v svojem ljutomerskem prenočišču. Zato je prosil vinogradnika, naj mu posodi denar za brzojavko. Vinogradnik je brzojavki sam zanesel na pošto ter plačal 253 Din. Na razstavi ga je Rusek zopet zaprosil za 50 Din, da bi kupil razglednice, dobil pa je samo 30 Din. Razglednice je pisal potem v hotelu «Crlu» in odnesel na pošto z izjavo, da se takoj vrne. Od tega trenutka za vagonskim kupcem ni več sledu. Rusek je brez dvoma nevaren pustolovec, ki bi se rad preživljal na tuj račun. Mož je približno 50 let star, morda tudi starejši, osivelih las, modrih oči z nekoliko vnetimi vekami, gladko obrat in gornji zobje mu skoro vsi manjkajo.

* **Usoden zamah z nožičem.** V nedeljo zvečer je sedel kmečki fant Avgust Žlajpah v družbi nekaterih tovarišev in treh mladenk iz vasi Mekinja nad Stično v Karlingerjevi gostilni v Ivančni gorici. Kmalu je prišla v gostilno še večja družba okoliških fantov, katerim se je bil malo prej pridružil na cesti 20letni posestnikov sin Rudolf Kuhelj, doma iz bližnje vasi Rogovile, sicer pa uslužben pri gostilničarju Jakošu v Ivančni gorici. Fantje so prisledli k Žlajpahovi družbi in pričel se je živahen pomenek. Ob policijski uri so se vsi Karlingerjevi gostje dvignili in odšli na cesto. Po fantovski navadi so nekateri postali na cesti, medtem ko sta Rudolf Kuhelj in njegov znanec Mišič s Studenca spremila dekleta proti Stični. Ko sta se vrnila, so bili fantje še vedno zbrani na cestnem križišču. Kmalu nato je namenil proti svojemu domu Avgust Žlajpah, z njim pa je odšel v isto smer tudi Kuhelj, saj sta njuni vasi v neposrednji sosesčini. Nekaj minut po njunem odhodu je zaslislala ostala fantovska družba neko stokanje. Mišič s Studenca je skočil za odišlimi in kmalu našel tovariša Kuhlja, ki mu je samo še dejal: «Pojdi hitro po zdravnika, Žlajpah me je sunil z nožem!» Po teh besedah se je Kuhelj že sesedel in umolknil. Fantje so šli iskat zdravnika, ki ga pa niso našli doma; mudil se je v Temenici, kjer so fantje oklali posestnikovega sina Ignacija Zajca. Žlajpah po nesrečnem dejanju ni pobegnil. Ostal je v bližini ranjenca in Mišič mu je svetoval, naj se sam prijavi orožnikom v Stični. Žlajpah je mirno ubogal in se z Mišičem napotil na orožniško postajo. Tu je Žlajpah takoj povedal, da je zabodel Kuhlja. Ker ga orožniki dobro poznajo in se ni bati poba, so ga po zaslišanju odpustili. Kuhelj je medtem izdihnil. Žlajpah je pri okrajnem sodišču v Višnji gori izpovedal, da je prišlo med njim in Kuhljem na cesti do ostrega prerekanja. Izjavil je, da se ga je hotel Kuhelj lotiti, a Žlajpah se je pa obrnil, odprl nožič in zamahnil v namenu, da bi se nasprotnika ubranil. Pri tem pa je hotelo nesrečno naključje, da ga je pogodil naravnost v srce.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

BRIDKE IN VESELE IZ POLJANSKE DOLINE

Poljana nad Škofjo Loko, novembra. Pri nas se je zopet porodila misel, da bi se gradil Društveni dom. Ne vemo, kdo je sprožil to misel. Najbrž eden takih, ki današnjih razmer ne pozna dobro. Svetovali bi mu, naj bi ta načrt za nedolgočasen položaj nazaj na polico. Naš kmet ima že tako poleg dolgov vse polno drugih bremen, ki ga tlačijo. Če pa še ima kako smreko, mu bo še prav prišla. O takih zidavah lahko govore le taki, ki imajo vedno zlate čase in jim je vse

drugo deveta briga. To smo že povedali nekoč na tem mestu.

Martina smo letos proslavljali vse drugače kakor druga leta. Čudno se nam vidi, da je podrugod, kakor beremo, toliko pobojev in pretepov, celo še več kakor v prejšnjih časih. Ti pretepači se pač norčujejo iz sedanjega položaja, ali pa so presiti. Martinov sejem je bil bolj sreden. Poleg stonjic je bilo prignanih nekaj govejih repov in nekaj koz. Temu primerna je bila tudi kupčija.

Naši gobarji se letos ne morejo pritoževati, ker so imeli dobro letino. Gob je bilo po gozdovih vse polno in prav tako nabiralec. Prodajale so se gobe po razmerno visokih cenah in tako so nekateri precej zaslužili.

Piše se o izboljšanju cen živini, vendar tega pri nas ni opaziti. Kmetje še vedno koljejo doma živino, ker je ne morejo po primerni ceni vnovčiti. Opaža pa se porast cen pri svinjah, ki bodo kmalu dosegle stare cene.

Premetenki, ki je pomladi na tako pretkan način osleparila škofjeloškega mesarja, ko mu je prodala svinje v vlogi žene posestnika tukajšnje okolice, še niso prišli na sled. Ni bilo dovolj, da ga je osleparila za lepo vsoto, nego ga je še zvalila v ondoto trgovino, da ji je bil za poroka pri nakupu blaga. Zatem se je neznanka odpeljala z gorenjevaškim avtobusom in izstopila v Poljanah ter izginila v smeri proti Črnemu vrhu. Mesar je seveda prišel z vozom po svinje in se vrnil prazen.

Sitnosti s ponarejenimi kovanci imamo tudi pri nas. Vse poizvedbe in preiskave pa so bile zaman. Seveda so prišli ponarejeni kovanci od drugod.

Vreme imamo pretežno neprijazno. Jesen je. Hvala Bogu, da imamo skoro vse pospravljeno in tudi pripravljeno za zimo. Kaj pa bomo počeli pozimi? Ženske so se v prejšnjih časih ukvarjale s čipkami. Celotni moški, čeprav to ni njihovo delo,

so tu in tam sedli k «punklu» in spretno premetavali «klekeljine». Dandanes je pa ta obrt tako razširjena, da tudi brez krize ne bi mogli mnogo pričakovati od nje. Naš trgovec g. Janez Dolinar, orač ledine v trgovini s čipkami v naši dolini, se trudi, kako bi mogel priskrbeti zaslužek številnim, ki jim je bilo čipkanje (kleklanje) do sedaj edini vir dohodkov, da so mogli preživljati sebe in svoje družine. Ker je povsod pomanjkanje denarja, tako ga nimajo tudi boljši stanovi, ki so bili do sedaj najboljši odjemalci čipk. Minili so tisti časi, ko je dobra čipkarica zaslužila goldinar in še več in pozneje po dva do tri desetake v dinarjih. Moški so včasih, če ni bilo dela doma in v gozdovih, šli za delom drugam. Hudj so časi sedaj, a vendar neomajno upamo, da nas bodo gospodarske težave zapustile in da se bodo vrnil še lepši časi.

Približuje se konec leta. Če gledamo nazaj, smo se kljub težavam še dobro prerivali naprej. Veš ta čas nam je pa bila «Domovina» najboljši prijatelj in vodnik v vseh naših težavah in nadlogah. «Domovina» je danes nedvomno najboljši kmetijski list in edini slovenski list, ki ima prilogo v slikah. «Domovini» bomo ostali še naprej zvesti in ji bomo dobivali še novih naročnikov.

PREKMURSKI GLASNIK

Prekmursko sezonsko delavstvo se vrača domov. Vsak dan jih pride nekaj. Sedemmesečno hudo delo za njimi. Za zaslužen denar je bilo treba mnogo znoja in truda. Prišli so, kakor so odšli: brez glasnih besed, brez jasnih obrazov. Le solznih oči ni več kakor pri odhodu. Tu pa tam se še kdo zasmee, saj je spet doma na zemlji, po kateri je hrepenel sedem dolgih mesecev. In počitek po trudu? Ni ga. Kmalu se bo treba spet ozirati poslu in zopet jih bosta sama skrb in strah.

Velik zbor westfalskih rojakov

Essen, v novembru.

Vztrajno napredujoča beda Slovencev v Westfaliji, napetost med različnimi starimi in novimi društvi in ogroženost dela so zahtevali, da se je občni zbor Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji s sedežem v Essen-Stoppenbergu moral vršiti letos mesec dni prej kakor prejšnja leta. Delo zveze, ki ni bilo ogroženo le zaradi praznih blagajin in naštetih nepriključnosti, ampak tudi zaradi nekaterih tujih struj, je še skoro popolnoma počivalo. Da bi se rešili vsaj zadnji utrinki, je bila zvezna pisarna zadnje tri mesec pravi ognjenik, ki je zmetal v svet ogromno število pisem in prošenj. Predsedniki društev in podružnic in zastopniki zveze v onih krajih, kjer ni društev in ne podružnic, so dan za dnem sami ali v gručah prihajali v zvezno pisarno, kjer so se kupičile prošnje in pritožbe zdaj zaradi nerešenih potnih listov, zdaj zaradi izgonov, repatriacij, zaradi sklenitve ali ločitve zakona, zaradi izgubljenih uradnih listin ali nabave novih, zaradi naborov, podpor, bolezni in vsega mogočega. Pri tem sta se čula vedno enaka pesem o previsokih pristojbinah za to in za ono in vzdihovanje, da bodo društva propadla, če se stanje v kratkem ne izpremeni, in da bodo Slovenci morali kloniti pod težo okoliščin in neprestanih napadov zavalcev iz nekaterih držav, ki mejijo na Jugoslavijo, če skoro ne pride v Westfalijo odločna roka, ki bi voz brez hrupa potegnila na veliko cesto mirnega in pravičnega dela.

Poleg vsega tega pa je kulturno vprašanje preraslo glave. Da je zmeda bila popolna, se je v vse vmešala še neka od sile pobožna, še nedavno pol južne Evrope vladajoča aristokracija, ki je raznesla vest o skorajšnjem plebiscitu po vsej Sloveniji.

Shodi, zborovanja, sestanki odborov, grožnje, bojne napovedi temu in onemu, razni sleparji z milijoni dolarjev na jeziku si od slovenskih ru-

darjev izposojujejo poslednje marke za pet minut, da izginejo kakor kafrin in se čez nekaj tednov znajdejo na policiji kot sleparji in pustolovci. Zmeda brez primere.

Navsezadnje je napočilo jutro 30. oktobra. Westfalski slovenski vodilni moške so odhiteli na kolodvore od Aachena do Hamma, od Holandije do zadnjega rudnika na vzhodu, in se odpeljali v Essen-Stoppenberg na največje zborovanje westfalskih Slovencev v letu.

Dež, megla, mraz, burja. Predsedniki so se zbirali, pripravljeni na viharen dan. Godrnjali so, da ne bi bilo treba v programu tega vražjega dne s tulečo burjo. Zastopani so bili kraji: Alsdorf, Altenessen, Bottrop, Börnig, Borbeck, Buer, Bismark, Brank, Brambauer, Castrop, Dorsten, Dorstfeld, Dortmund, Essen, Essen-West, Ewing, Erkenschwick, Eigen, Frillendorf, Gelsenkirchen, Gladbeck, Gerthe, Hassel, Horst, Hochheide, Hüls, Hamborn, Herne, Holthausen, Ickern, Hordel, Karnap, Lünen, Marl, Meerbeck, Mariadorf, Mengede, Neumühl, Oberhausen, Osterfeld, Recklinghausen, Selm-Beifang, Scherlebeck, Stoppenberg, Sodingen, Schonnebeck, Suderwich, Unser-Fritz, Wanne-Eickel, Welheim, Westerholt in pa Rauxel.

Deveta ura. Dvorana Kleboltove gostilne je bila nabito polna. Pri mizah je bilo zbranih dva in štirideset predsednikov društev in podružnic, deset zastopnikov in trideset delegatov. Dva in osemdest mož, resnih in sivolasih, katerim se pozna pekel. To je vrhovni senat westfalskih Slovencev.

Predsednik zveze g. Pavel Bolha je prišel s kupom knjig in map. Tišina. Zvonec je počival. Zvezni odbor je strel zamišljeno predse.

Po kratkem pogovoru z zveznimi odborniki je otvoril g. Pavel Bolha občni zbor. Pozdravil je vse navzočne. Vesel je bil. Vsi so bili prišli. Le z žalostjo je ugotovil, da sta manjkala Tonjko, predsednik v Bottropu, in Pavelšek, predsednik

v Horstu. Oba sta hudo bolna. In Ivana Baloha ni bilo. Poslovil se je bil od tega sveta. Mir njegovi duši!

Nato je pozdravil zastopnika «Jutra» in «Domovine» in poudarjajoč veliko važnost tiska zlasti v socialnopolitičnih vprašanjih se je toplo zahvalil konzorciju «Jutra» za uspešno pomoč, ki jo je nudilo westfalskim Slovincem ob vsaki priliki.

Zlasti lepo je pozdravil prihod dveh predsednikov katoliških društev sv. Barbare, g. Grahlja iz Essen-Westa in g. Konciljo iz Gelsenkirchena, enega najbolj zaslužnih westfalskih Slovencev na poprišču socialnega in narodnostnega dela. Vsi predsedniki zveze so ju navdušeno sprejeli. G. Pavel Bolha je ob tej priliki poudaril važnost skupnega dela in sloge med slovenskimi društvi ter je pozdravni govor zaključil s starim rudarskim geslom: **Delajmo z roko v roki!**

Zatem je na kratko orisal zgodovinski nastanek današnje Jugoslavije, prikazal v izbranih besedah veliki boj Slovencev, Hrvatov in Srbov za osvoboditev, se spomnil bratov ob Soči in okrog Vrbskega jezera in govoril o velikem pomenu politične svobode Jugoslovenov in o današnjem boju za dograditev in utrditev te svobode proti notranjim in zunanjim nasprotnikom.

Prav zaradi tega pa, je nadaljeval zvezni predsednik, je bilo zlasti slovenskemu izseljencu v tujini treba močne organizacije, da se je mogel pokazati kot del velike politične in narodne enote in da je kot Slovenec postal spoštovan ne le kot vzoren delavec ampak da je tudi kot živ del slovenskega naroda mogel stopiti z neomahljivim korakom v vrsto narodov ter se pokazati tam, kjer ga je prej zastopal tujec in ga izdajal za svoje blago. Tako smo mogli westfalski Slovenci doseči tudi one socialne pravice, ki so nas napravile z nemškim delavcem vsaj v nekaterih pogledih enakopravne.

Po teh navdušeno sprejetih izjavah je gospod Pavel Bolha utemeljil obstanek Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji ne le iz narodnih vzrokov, ampak tudi iz socialnih. Poudaril je, da so prav socialni vzroki, zlasti v današnjem času, pokazali vso upravičenost nastanka Jugoslovenske Zveze v Westfaliji. Dejstvo je, da westfalski Slovenci brez nje ne bi bili to, kar so danes v nemškem in jugoslovenskem svetu: ne prav majhen most dveh kultur, ki je zlasti za Slovence pomeben v vsakem pogledu.

Ob vsem delu zveze za rešitev najvažnejših socialnih vprašanj pa se je dolgih deset let vršil proti njej obupen boj. Medtem ko je bila zveza na vseh koncih in krajih zaposlena z izboljšanjem izseljenčevega položaja, ko je zbirala člane in se utrjevala z delom, pa so se pojavile proti njej ne nemške, ne komunistične, ne socialistične, niti ne kakršnekoli kapitalistične pesti — pač pa naše domače iz tistega duhovnega dela našega sveta, v katerem je pridigar gospodar nad življenjem in smrtjo. Medtem ko je zveza našla pri vseh plasteh nemškega naroda polno razumevanje in priznanje njenega dela, si stekla redko spoštovanje kot tuje telo na tujih tleh, so se ji omenjeni nasprotniki postavili po robu.

Ločitev duhov je bila nujna. Do prevrata so bila v Westfaliji le katoliška društva sv. Barbare z odločno cerkveno politiko, ki je avstrijski vpliv med našimi le krepila. Danes je boj med Zvezo jugoslovenskih društev in Zvezo društev sv. Barbare kolikor toliko končan. Slovenski izseljenec rudar se je po vsem svojem trpljenju znašel kot Slovenec v telesu Jugoslovenov in stopa v eno vrsto, pa naj je v cerkvenem ali necerkvenem društvu.

Ali, kakor da je začarano, pojavila se je neka katoliška avstrijska zasebna akcija, ki je že itak zrahljana društva sv. Barbare malone razbila.

Zaradi tega je zvezni predsednik gosp. Pavel Bolha občni zbor proglasil hkratu za **protestno zborovanje**, čemur so vsi navzočni predsedniki soglasno pritrdili.

Protest pa ni ostal le pri resoluciji proti skritelemu rovarieniu neznanih zavajalcev, nego je pre-

šel v polnem obsegu besede na vzroke, ki so povzročali prej in povzročili zdaj tako naglo razpadanje enega dela slovenskih društev v Westfaliji.

Predsedniki so obravnavali tudi zanemarjanje izseljenskega in socialnega vprašanja v domovini. Sledila je razprava o Jugoslovenskem izseljenskem odboru v Nemčiji, ki je imel leta 1929. eno sejo, leta 1930. dve seji, leta 1931. eno sejo, leta 1932. pa še nobene. Zaradi tega so rudarji izvolili nov Delovni odbor iz vrst društev sv. Barbare in društev jugoslovenske zveze, ki ga pa generalni konzul g. Marković ni potrdil.

Na vrsto so prišla še številna druga vprašanja. V dvorani je bilo kakor na zapuščenem bojišču, ko je zvezni predsednik pomiril duhove in je le od tu in tam bilo še čuti pojemajoče grmenje. G. predsednik je nato prebral dnevni red: poročilo o poteku lanskega občnega zbora, poročili tajnika in blagajnika, razno in volitve.

Zapisnik o lanskem občnem zboru je bil sprejet soglasno. Poročilo tajnika je bilo povsem odvisno od blagajnikovega. Tajnik zveze g. Ivan Mažgon je mogel prikazati le gola dejstva, ki jim je blagajnik zveze g. Nikolaj Šentjurec dal katastrofalno obliko, zvezni predsednik gospod Pavel Bolha pa je smehljal se potrdil obupen položaj zveze in westfalskih Slovencev v pogledu kulturno-narodnega dela. Še huje pa v pogledu socialnega dela.

Prispevkov, ki jih je zveza prejela od 1. januarja do 30. oktobra letos kot udnino mesečno po 5 pfenigov od člana, je bilo 163 mark.

Do leta 1929. je bila vsota teh prispevkov višja, ker je vsak član moral plačati 25 pfenigov mesečno. Po letu 1929. pa je zveza zaradi rastoče bede znižala članarino od 25 pfenigov na 10 pfenigov, da bi si društva laže opomogla in pa da posameznik ne bi bil zaradi tega davka preobčutno zadet. Leta 1931. pa je članarino ponovno morala znižati od 10 na 5 pfenigov.

Vsekakor je iz zgornje vsote, če pomislimo, da ima zveza nekaj nad 2200 članov, razvidna precej velika nerednost plačevanja, razumljiva pa more biti le tistemu, ki je videl tukajšnje bledolične otroke...

Predlog zveznega predsednika, da ostane mesečna članarina tudi v bodoče 5 pfenigov, je bil soglasno sprejet. Le predsednik društva v Dorstfeldu, g. Kužnar, je predlagal, da bi člani plačevali po 10 pfenigov.

Najbolj žalostni del pa je nudilo vprašanje pogrebne blagajne, v kateri je 1868 mark le zapisanih, blagajna pa je prazna.

Pred dvema letoma je občni zbor zveze predsednik Pavlu Bolhi, ki je hkrati upravitelj pogrebne blagajne, dovolil zaradi izrednih finančnih težkoč, da se tega pogrebne denarja po potrebi posluži v obliki posojila zvezi, da se rešijo nekatera društva in da se delo v zvezi vsaj v zmanjšanem obsegu nadaljuje. Isto pravico je dobil predsednik na lanskem občnem zboru. Ta pogrebni denar je zvezo sicer rešil, hkratu pa jo je spravil v zagato, iz katere ni videti jasnega izhoda. Denar je bil uporabljen za društva, za podporo izgnancem, za takse potnih listov in pa za zvezo. Ob vsem tem pa je predsednik g. Pavel Bolha dal samo letos iz svojega žepa 600 mark tistim, ki niso mogli plačati taks za potne liste. Pogosto se je pripetilo, da je ena družina morala plačati 40 mark za takse, njen mesečni dohodek pa ne znaša za pet do osem ljudi niti 100 mark.

Da je mera polna: V Selm-Beifangu je bilo zaradi potnih listov, ki jih nihče ni mogel plačati, kaznovanih 16 naših ljudi, vsak na 32 mark.

Tako rasejo izdatki do vrtočavih višin samo v upravnem in nekakem reševalnem delu posameznikov. Kje pa so potem razne nujne prireditve, prosvetno delo, vožnje od kolonije do kolonije, od društva do društva, sestanki, zborovanja, takse za vse mogoče reči in še podobno? V posmrtno slavo predsednikov slovenskih društev naj bo povedano, da so žrtve, ki jih doprinašajo

oni, nepoplačljive. Vožnje in vse, celo društvene potrebsčine, morajo sami plačati. Sleherni od njih je žrtvoval težke stotake v markah, ki jih je utrgal sebi, družini od ust, da lahko danes doma govorimo o veliki sili našega slovenskega človeka, ki noče biti premagan!

Kar se tiče podpor iz domovine, gredo vse za božičnice otrok in včasih dobi kak rudar učitelj kakih pet mark, da se vse ne podre. Teh 40.000 Slovencev v Westfaliji se mora prav tako biti za svoj obstanek kakor na domači zemlji ostali milijon. Tu gori ljudje tako dobro vse razumejo. Ne zahtevajo mnogo, nego le to: Pravično, razmeram primerno ureditev taks, pravilno tolmačenje vsaj tistih zakonov, ki so mu bolj ali manj koristni, in pa organizacijo kulturnega dela.

Okoli dvanajste ure je prišel zastopnik Narodne odbrane profesor g. Rudolf iz Ljubljane. Takoj za njim so prišli zastopniki nemškega tiska, in sicer g. dr. Wilhelm Brepohl iz Gelsenkirchena, urednik «Gelsenkirchener allgemeine Zeitung», potem g. dr. Hans Bilges, ravnatelj «Telegraphische Nachrichten-Union», in g. van Mark, zastopnik listov «Essener Anzeiger» in «Reinisch-Westfälische Zeitung», glasila porenjsko-westfalske industrije.

Predsedniki so zastopniku Narodne odbrane in odličnim nemškim gostom pripravili lep sprejem.

Predsednik g. Pavel Bolha je najprej pozdravil zastopnika Narodne odbrane, se zahvalil za veliko pozornost, ki jo je z njegovim prihodom pokazala najvišja narodna organizacija v državi. Zatem se je zahvalil jugoslovenski vladi, ki vztrajno razčiščuje izseljensko vprašanje, ter se ob tej priliki spomnil tistega, ki je za westfalske Slovence največ storil, to je pokojnega ministra g. dr. Gregorja Zerstava, ki je westfalskim Slovincem do svoje smrti neutrudljivo pomagal kulturno in socialno. Njegovo delo je ostalo živo, a da ne propade, skrbe z vsemi svojimi silami njegovi nasledniki, zlasti ministra g. dr. Albert Kramer in g. Ivan Pucelj s poslanci in senatorji.

Zatem je pozdravil v nemškem jeziku zastopnike nemškega tiska ter izrazil veselje vseh predsednikov nad njihovim prihodom in poudaril željo, da bi se delo za kulturno zблиžanje v korist slovenskega izseljenca kakor obeh narodov v bodoče še bolj poglobilo.

Zastopnik Narodne odbrane g. profesor Rudolf je nato s krepkimi besedami pozdravil zborujoče Westfalce, obrazložil pomen svojega prihoda in pozval vse, da mu sporoče svoje želje in težnje, ki jih bo potem sporočil Narodni odbrani in gospodom ministrom. Njegov govor se je končal med navdušenimi vzkliki kralju in državi.

G. dr. Wilhelm Brepohl, urednik «Gelsenkirchener allgemeine Zeitung», velik prijatelj Slovencev, se je v imenu svojih tovarišev zahvalil za prisrčen sprejem in dal zagotovilo, da se bodo on in vsi, ki so v današnjem hudem času poklicani, da rešujejo socialno bedo, zavzeli za westfalske Slovence tudi v bodoče, kakor so se doslej. Spominjajoč se žalostnih in veselih dogodkov iz življenja naših ljudi, njihovega vzornega dela v rudnikih in tovarnah, kulturnega in socialno-političnega med seboj in raznih bojov je zaključil svoj pesniško zasnovani govor s spomini na jugoslovensko zemljo, ki jo je tolikokrat prepotoval in ki mu je ob sleherni priliki dajala dokaz za dokazom o kulturni sili žal tako malo znane naroda.

Med odmorom se je vršil med zastopniki nemškega tiska, zveznim odborom in zastopnikom Narodne odbrane nad vse zanimiv razgovor, ki so si ga nemški gostje beležili. Največ se je govorilo o naših narodnih manjšinah in o političnem položaju, dalje o jeziku in kulturi Slovencev, Hrvatov in Srbov in o kulturno-narodnem položaju Nemcev v Jugoslaviji zlasti glede na nemško šolstvo.

Po odhodu nemških gostov se je občni zbor nadaljeval. Na vrsto je prišla točka: Razno. Obravnavalo se je vprašanje šolstva in splošnega prosvetnega dela, ki je zaradi financ zaspalo.

Dalje so se žele pritožbe proti tistim, ki izseljenko vprašanje vodijo. Glede rent, podpor in drugih podobnih reči, se je še nekako prišlo do jasnosti. Hudo pa je z vprašanjem plačevanja taks, zlasti za potne liste, kjer vlada popolna zmešnjava. Govorilo se je še o izpopolnitvi nekaterih socialno-političnih mednarodnih pogodb, nato pa so se pričele volitve, ki so dale isti izid kakor lansko leto: prvi predsednik Pavel Bolha, drugi predsednik Franc Doberšek, tretji predsednik Anton Šnajden, tajnik Ivan Mažgon, blagajnik Nikolaj Sentjunc, prisednika Franc Privšek in Anton Hriberšek. Vsi odborniki zveze razen zveznega predsednika so hkratu predsedniki društev.

Po volitvah je izpregovoril zastopnik Narodne odbrane profesor g. Rudolf. V svojem jedrnatem in strokovnjaško zasnovanem govoru je izčrpno prikazal politični in gospodarski položaj Jugoslavije in vnmal zborovalce k vztrajnosti. V daljših izvajanjih je, dotikajoč se osnovnih vprašanj izseljenstva, dal Slovincem zagotovilo, da se bo doma vse storilo za skrajšani red med westfalskimi Slovenci.

Dasi je trajal njegov govor skoro polno uro, so ga predsedniki, prav žejni besede o domovini, kako je njej in kako jim more pomagati in kaj morejo oni storiti zanjo, poslušali z grobno tišino do konca.

Zadnji se je oglasil k besedi zvezni tajnik g. Ivan Mažgon, predsednik društva v Marlu. Z jasno, krepko besedo se je zahvalil vsem predsednikom za njihovo delo, z. njihovo vztrajnost in za njihovo veliko požrtvovalnost. Z izbranimi besedami se je zahvalil zastopniku «Jutra» za njegov trud, nato pa izrekel v daljšem govoru zahvalo konzorciju «Jutra» in vsem gospodom novinarjem v domovini, ki so kdaj dali pošteno besedo za westfalskega Slovence. H koncu je izrekel zahvalo vsem organizacijam v domovini, ki so kakorkoli pomagale slovenskemu izseljencu, in jugoslovenski vladi, ter pozval zastopnika Narodne odbrane, ki je slišal dovolj bridkih pritožb, da bi zastavil svoje sile za westfalske Slovence.

Predsednik g. Pavel Bolha je nato enajst ur trajajoči občni zbor zaključil s slovensko in z državno himno. Možje so peli. V mrzlo westfalsko noč se je ob spremljevanju tuleče burje izgubljala mehka slovenska pesem in oznanjala pričetek novega dela in novih bojev. R. K.

Iz Hamborna (Nemčija) nam pišejo: Podpisani išče svoje sorodnike, živeče v Ljubljani, Novem mestu, Gorici ali pa na Hrvaškem, da bi mu se javili. — Emil Zajic, Hamborn, Josefstrasse 4., Rheinland, Deutschland.

ŽENSKI VESTNIK

»rt pred zimo

Ker se po malem približuje zima, jo sedaj treba marsikaj ukreniti, da ne bomo imeli škode na vrtu. Razno lepotečno grmičevje je treba povezati v stožce in zavarovati z odejo smrečja.

Vrtnice odvežemo in poberemo kole, da se vrtnice same pripognejo k tlom. Sicer jih potem pri pokrivanju kaj lahko zlomimo.

Zadnji čas je, da poberemo z vrta gomolje dalij, čebulice gladiol in monbrej. Dalije osnažimo od zemlje in pustimo nekaj časa, da se posušijo, sicer bi začele gniti. Čebulice gladiol pa povežemo z zelenjem vred in obesimo, da se posušijo, a ne na solncu. Potem jih šele obrežemo in spravimo.

Grede, kjer nam ostane zimska zelenjava, zavarujemo tudi proti mrazu in snegu. Iz lat naredimo ogrodje in nanj naložimo listja in smrečja. Enako zavarujemo nasade mačoh in drugih spomladanskih cvetlic. Med nageljne pa je dobro, če denemo nekaj brinjevih vejic, da miši ne morejo blizu.

Kjer imamo marelice in breskve ob južnih stenah, je zelo priporočljivo, če jih zavarujemo.

pa ne toliko proti mrazu kakor proti solncu, ki pozimi otaja deblo, katero čez noč zopet zmrazne, in so take spremembe zelo škodljive. Zavarujemo tako, da obesimo smrečje, počenši od spodaj navzgor, preko vsega vejevja, deblo pa zavarujemo z lesenim obodom. Tudi drugo bolj občutljivo sadno drevje v špalirjih zavarujemo na enak način.

Po nekod kaj rada pozebe žlahtna vinska trta, zato je tudi njo potrebno zavarovati proti pozebi. Najbolje je, če jo enostavno pripognemo k tlom in jo zavarujemo s smrečjem.

Za kuhinjo

Rižev puding. Skuhaj v pol litra mleka 20 dek riža z malo vanilije. Ko je riž kuhan, mu primešaj šest listov želatine razstopljene v nekaj žlicah vode in ga postavi na hladno, da se čisto shladi; med hlajenjem ga pa večkrat premešaj. Ko je riž hladen, stolci sneg osmih beljakov in ga primešaj rižu. Pudingov model namaži z oljem in stresi vanj pripravljeni riž. (Lahko vzameš tudi lončen model, kakršne navadno rabimo za potice, ki ima na sredini vzboklino.) Nato postavi model ali na led ali v mrzlo klet, ali pa napolni skledo s snegom in jo postavi za dve uri v vodo, da se riž strdi. Ko je riž strjen, ga previdno zvrni na krožnik, v vboklino pa nalij malinovega soka ali kakšno drugo vkuhano sadje.

Sadni puding. Deni v lonec tri četrti litra mleka, 8 dek sladk rja, 14 dek zmletih in olupljenih mandeljnov in toliko drobtin, kol kor jih je treba, da popijejo mleko. To kuhaj mešaje na ognju, da se popolnoma zgosti, potem pa postavi na hladno, da se shladi. Ko je hladno primešaj 5 dek sirovega masla, 4 rumenjake, žlico mezza, 3 deke tenko narezanih orehov, 3 deke v sopari kuhanih češenj in sneg 3 beljakov. Model dobro namaži, stresi vanj pripravljeno zmes, ga pokrij in kuhaj eno uro v sopari. Kuhani puding zvrni na krožnik, po puding u polij ruma, rum zažgi in nesi hitro na mizo.

ZANIMIVOSTI

× **Strašne posledice morskega viharja na Japonskem.** Japonsko je zadela te dni silna nesreča. Tajfun, morski vihar, je razdejal ob obrežju cele pokrajine. Posebno strašna so bila opustošenja 150 km severno od Tokija. Samo tamkaj je nesreča zahtevala več sto človeških žrtev. Okoli 7000 človeških bivališč je v razvalinah. Železniške proge, brzojavne in telefonske zveze so razdejane. V Yokohami je mnogo smrtnih žrtev. Voda je poplavlila ogromne nasade riža.

× **Vihar je strašno opustošil Kubo** predzadnjo sredo. Koliko človeških žrtev sta zahtevala ta silen vihar in morska plima, se brzkone ne bo moglo nikdar točno ugotoviti. Ker je večina brzojavnih in prometnih zvez v prizadetem ozemlju še vedno pokvarjenih, prihajajo v glavno mesto le redka zanesljiva poročila o obsegu strašne nesreče. Po uradnih podatkih so izkopali v mestu Santa Cruz del Sul, ki je bilo najhuje prizadeto, nad 300 trupel, a 400 ljudi še pogrešajo. Le nekaj sto ljudi je ušlo katastrofi. Večina prebivalcev tega mesta ni utegnila pobegniti, ker je opazila nevarnost šele ob bobnenju valov, ki so razbili 70 ladij v pristanišču. Prebivalstvo je zbežalo v velikem strahu v prazne tovarne vagone na kolodvoru, ki pa jih je narasla voda prevrnila, zaradi česar so vsi utonili. Neprestano prihajajo v Havano novi begunci, ki pripovedujejo grozne podrobnosti o nesreči. Hudo je bilo prizadeto tudi mesto Camaguey, kjer je velika plima takoj po silnem viharju dokončala opustošenje. Begunci, ki prihajajo z juga v opustošeno mesto, so napol oblečeni in že tako onemogli in prestrašeni, da padajo nezavestni ob potu. Moški, ženske in otroci iščejo jokane svoje domače ljudi ter težijo nad izgubo svojega imetja. Vsa pokrajina okoli mesta Camagueya je pokrita z ranjenci, ki kličejo še vedno na pomoč.

Zadovoljni bodete

s postelinim perjem, katero kupite v dobri kvaliteti in jako poceni v

Trgovskem domu.

STERMECKI
CELJE št. 97

Mešano perje kg 28 Din, boljše 40 Din, skubljeno 52 Din, belo 110 Din, fino belo 160 Din, sivi puh 75 Din, beli polpuh 210 Din. Velika izbira žime, afrika, gradla in inleta za žimnice in pernice in raznega belega postelnega perila.

Zahtevajte bogat, ilustriran cenik, ki ga dobite zastonj.

× **Bombni atentat v Lausanni** Listi poročajo iz Lausanne, da je bil tam v noči od nedelje na ponedeljek izvršen atentat na mestni magistrat. Eksplozivna je v lopi mestnega magistrata bomba. Eksplozija je bila zelo močna ter so se porušila glavna vrata, daleč na okrog pa so popokale vse šipe. Štirje moški in neka ženska, ki so šli baš v tem času mimo magistrata, so bili hudo ranjeni. Policija je takoj obk lila ves okraj in še v teku noči izvedla številne hišne preiskave. Po ugotovitvah policije je bila bomba vržena iz nekega avtomobila, ki je z veliko naglico privozil pred magistrat ter takoj nato oddrvel dalje. V teku noči je bilo aretiranih 12 oseb. Tudi v Ženevi je bilo v zvezi s tem iz ršenih veliko število hišnih preiskav ter je bil med drugimi aretiran glavni blagajnik komunistične stranke. V javnosti je vzbudil dogodek silno razburjenje Švicarska vlada se je v ponedeljek dopoldne sestala k izredni seji, da se posvetuje o ukrepih, ki jih namerava izdati, da bi preprečila nadaljnje komunistično rovarjenje. Govori se, da bodo izgnani iz Švice vsi komunistični voditelji.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Otrok v kuhinji.

Štiriletna Nežica pazi v kuhinji na mleko. Ko mleko že kipi, zakliče: «Mamica, pridite brž, mleko je že večje od lonca!»

Težave v zakonskem življenju.

A: «Ne vem, zakaj se vedno govori o težavah v zakonskem življenju. Če nastane prepir, vzame mož klobuk in gre zdoma.»

B: «Res je, to ni nič hudega.»

A: «Kaj pa je potem tako hudo?»

B: «Vrniti se...»

Preveč zahteva

A: «Gospod, vaš pes me je ugriznil v nogo.»

B: «Pa vendar ne zahtevate, da bi vas tak psiček ugriznil v nos?»

Ženino gospodarstvo.

Mož: «Ali veš, ženica, da se porabijo tri četrtine moje plače za kritje tvojih izdatkov?»

Zena: «Tako? Rada bi vedela, za kaj prav za prav porabiš preostalo četrtino?»

USPEH ZDRAVLJENJA

zavisi v prvi vrsti od tega, da spoznamo prave vzroke bolezni. Že narava sama nas hoče s tem, da nam da čutiti, kje nas boli, opozoriti, kje je naše zdravje porušeno. Pri revmatičnih bolečinah, prehladu, za masažo, pri trganju v sklepih, bolečinah v križu in obrazu ter po vsem životu ima vsakdo rad v hiši pravi Feller-jev Elsa-fluid, ki je že preko 35 let v rabi.

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. št. 509 z dne 24. marca 1932.

Fellerjev Elsa-fluid se dobiva v lekarnah in zdravniških trgovinah po 6, 9 in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavoček (9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici) za 58 Din, trije taki zavočki samo 139 Din. - Razpošilja ga lekarnar

Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

SVINJSKE KOŽE

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

STONE KNAFLIČ

tovarna usnia, KAMNIK.

Sprejmejo se nabiralci po vseh krajih.

Zrtev prepričanja.

Jaka: »Kaj se je pa zgodilo tvoji ženi, da je zbolela?«

Miha: »Postala je žrtev svojega prepričanja.«

Jaka: »Kako to?«

Miha: »Dva tedna je bila prepričana, da lahko nosi čevlje številke 37...«

Sijajno sredstvo.

Zdravnik: »Ali vam je pomagalo moje zdravilo?«

Janez: »Čudovito, gospod doktor! Vzel sem ga tri žlice in kašelj je prenehal. Tri žlice sem si ga utrl v koleno proti revmatizmu, ostanek smo pa porabili za čiščenje srebra.«

Izkoristiti priliko!

Zena: »Tvoja krava je prišla na naš vrt. Kaj naj storim?«

Mož: »Zapri vrata, pa jo pomolzi.«

Tako je.

Založnik: »Kako morete s tako gotovostjo opisovati Tibet, dasi še niste bili tam?«

Pisatelj: »Ker sem prepričan, da tudi še noben čitatelj ni bil v Tibetu...«

MALI OGLASI

Brezobrestno posojilo*

za odkup zemljiškopravnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje »Zadruga«, Ljubljana, poštini predal 307. — Sprejme zastopnike! 343

Stroj za izdelovanje cementne strešne opeke

in 500 modelov proda Tone Rupena, Mirna peč. 341

Ugoden nakup za jesen in zimo.

Radi velike zaloge blaga, prodajam razno manufakturno blago še po stari nizki ceni. — Anton Savnik, trgovec v Škofji Loki. 350

PROVANDEN

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1933.,

ki ima 365 dn

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obračun.

V »Veliki pratiki« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnične in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne določbe za Jugoslavijo; lestvice za kolke, pobornice, kupne pogodbe in račune; konzulate tu in tuj v Ljubljani in Zagrebu; — vse se me na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in Julijski Benečiji; — pr gled o koncu bre osti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjske važne in odločilne stvari o obsestevih; — oznanila predmetov, ki jih potrebuje kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobiva v vseh večjih trgovinah in se lahko naroča tudi pismeno pri založnici

tiskarji J. Blasnika nasl., d. d. v Ljubljani.

Udobnost

Trpežnost

Naše podjetje in naš delavec Vam nudita kvalitetno gumo **REKORD**.

Zahtevajte zato povsod samo **REKORD**.

OPOZORILO SVINJEREJCEM.

Znamenit belgijski preparat, poznan širom sveta, ki preprečuje bolezni pri prašičih in jih zdebli za dva do tri mesece prej. Tovarna tega izbornega preparata je v želji, da ga izkoristijo vsi rejci, vkljub krizi sklenila, da ponovno zniža cene.

Izkoristite priliko in kupite takoj pri svojem trgovcu originalen zavoček z okoli 800 gram, ki stane sedaj samo 25 Din, pa se naglo prepričate o resničnosti naših navodil.

GARANCIJA. Za primer neuspeha sprejememo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar. Ako ga v svojem okolišu ne dobite, pišite nam, da ga vam pošljemo vsako količino. Navodilo vsakemu zavočku pridan v našem jeziku.

Generalni zastopnik za dravsko banovino

JOSIP JUNC, Vrtača št. 1/II.

Na novejšje dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

»RIBUNA« F. B. L., tovarna dvokolesin otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Sekretarno delovanje vseh žlez ojačuje fiziološki ekstrakt iz žlez mladih in krepkih živali (»Kalefluid«).

Zahtevajte brezplačno detaljno literaturo:

Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković.

»K A L E F L U I D«

se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah.

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, S. broj 5300 z dne 28. marca 1932.

Živinorejcem

priporočamo zanje iako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlja, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesi, kot pri poškodovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju, pri prisku med parklji, opeklini, strelu, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, griski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tuji pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlažje vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila trdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2. oddlek 5.

Za vas, ki ste potrebni miru in razvedrila!

Za Vas, ki ste potrebni oddiha!

Za vas, ki v težkih bojih za obstanek in v velikih skrbih sami ne morete poslati svojih misli v čudoviti svet fantazije, da bi se tako vsaj za kratek čas umirili in odpočili,

so romani iz „Jutrove“ knjižnice dragocena pomoč, ker razbijejo najmočnejše spono, v kateri so zakovane vse vaše misli in vsa vaša duša v vsakdanjih skrbih in težavah. Knjige vas povedejo v nov svet, vas za nekaj časa rešijo vseh skrbi in vam tako nudijo najboljše razvedrilo in oddih, iz katerega črpate potem nove moči za uspešno delo in za zmago nad vsemi težavami. Po dnevnem razvedrilu ste deležni tudi toliko potrebnega zdravega spanja, ki so vam ga prej kvarile težke skrbi.

„Jutrovi“ romani so kot filmi najbolj napete in razburilive zgodovinske in fantastične vsebine. Nobenih dolgočasnih opisovanj. Napeti in razburilivi dogodki, katerim sledijo zopet dogodki, polni pristrčnosti in zgledne junaške ljubezni, se vrše s kinematografsko hitrostjo.

Oskrbite se zaradi tega s knjigami za vso dolgo zimo! Knjige so tudi najboljše darilo za Miklavža in za Božič. Nabavo knjig hočemo omogočiti vsakomur, zato pa j.m. od danes naprej (do 25. decembra) znižujemo cene. Zlasti globoko bomo znižali cene knjižnim skupinam, da si jih lahko nabavi vsaka družina.

Spodnjo naročilnico izpolnite točno in jo pošljite upravništvu „Domovine“ v Ljubljani.

Skupine knjig in cene so naslednje:

I. skupina knjig

iz zbirke „Jutrove“ knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 50 Din, vezana 80 Din, poština 7 Din.

Anton Melik, *Do Ohrida in Bitolja* (potopis);
Oskar Hubicki, *Roman zadnjega cesarja Habsburžana*;

Stanley Weyman, *Rdeča kokarda*;
Zane Grey, *Železna cesta*;
Staroslav, *Gostilne v stari Ljubljani*;
Aleksander Dumas, *Zvestoba do groba*.

II. skupina knjig

iz zbirke „Jutrove“ knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 60 Din, vezana 100 Din, poština 7 Din.

Sinclair Gluck, *Zlati panter*;
Cevre Richter-Frich, *Rdeča megla*;
Claude Farrere, *Gusarji*;
Michel Zevacco, *V krempljih inkvizicije*;
Jean de la Hire, *Lucifer*.

III. skupina knjig

iz zbirke „Jutrove“ knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 60 Din, vezana 100 Din, poština 7 Din.

James Oliver Curwood, *Onkraj pragozda*;
Gustave le Rouge, *Misterija*;
Maurice Leblanc, *Tigrovi zobje*;
O. Phillipis Oppenheim, *Milijonar brez denarja*;
Michel Zevacco, *Papežinja Fausta*;
E. G. Seliger-Brat, *Ugrabljeni milijoni*.

IV. skupina knjig

iz zbirke „Jutrove“ knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 60 Din, vezana 100 Din, poština 7 Din.

J. O. Curwood, *Lov za ženo*;
Artur Bernede, *Belfegor*;
Jack London, *Roman treh sre*;
Donald Keyhoe, *Gusar v oblakih*;
Frank Heller, *Blagajna velikega vojvode*.

V. skupina knjig

iz zbirke „Jutrove“ knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 60 Din, vezana 100 Din, poština 7 Din.

Marcel Priollet, *Seržent Diavolo*;
Rene la Bruyere, *Hektorjev meč*;
Veridicus, *Pater Kajetan*;
Aleksander Dumas, *Zvestoba do groba*;
Frank Heller, *Blagajna velikega vojvode*.

VI. skupina knjig

iz zbirke „Jutrove“ knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 60 Din, vezana 100 Din, poština 7 Din.

Anton Melik, *Do Ohrida in Bitolja*;
Oskar Hubicki, *Roman zadnjega cesarja Habsburžana*;

Emerson Hough, *Možje*;
Staroslav, *Gostilne v stari Ljubljani*;
Veridicus, *Pater Kajetan*;
Jean de la Hire, *Lucifer*.

„Življenje in svet“.

Poljudno znanstvena in pripovedna tedenska revija.

Prav priporočljiva za družine z ukaželjno in srednješolsko mladino.

Na razpolago so kompletni zvezki za prvih 7 knjig. Cena zvezkom za eno kompletnih knjig 20 Din. Če vzame kdo 3 ali več knjig, knjiga po 15 Din. Poština za posamezne knjige 3 Din.

Seznam knjig in znižane cene za posamezne knjige iz „Jutrove“ knjižnice.

Heller: Blagajna velikega vojvode . . .	10 Din.
Farrere: Gusarji	10 „
Hire: Lucifer	15 „
Leblanc: Tigrovi zobje	15 „
Veridicus: Pater Kajetan	15 „
Dumas: Zvestoba do groba	15 „
Curwood: Onkraj pragozda	10 „
Rouge: Misterija	15 „
Hubicki: Roman zadnjega cesarja Habsburžana	15 „
London: Roman treh sre	15 „
Bruyere: Hektorjev meč	10 „
Zevacco: Papežinja Fausta	20 „
Curwood: Lov za ženo	15 „
Seliger-Brat: Ugrabljeni milijoni	20 „
Oppenheim: Milijonar brez denarja	10 „
Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani	10 „
Melik: Do Ohrida in Bitolja	10 „
Grey: Železna cesta	20 „
Weimann: Rdeča kokarda	20 „
Sinclair: Zlati panter	15 „
Zevacco: V krempljih inkvizicije	30 „
Priollet: Seržent Diavolo	25 „
Hough: Možje	25 „
Keyhoe: Gusar v oblakih	20 „
Bernede: Belfegor	20 „
Richter: Rdeča megla	15 „

Vse navedene knjige imamo tudi vezane v zalogi. — Vezane knjige stanejo 8 Din več.

Miklavž in Božiček ne smeta poznati krize, otrok pa je ne razume.

Bistvo otroške mladosti je zahteva sreče in veselja, naj bo še tako trd in skop nasprotni odraslim, mora otrokom to nuditi. Marsikatera dobra mamica in očka sta v velikih skrbih, kako bosta mogla Miklavž in Božiček v teh hudih časih osrečiti njihove malčke. Kakor vedno doslej, tako tudi tokrat radi prevzamemo del teh skrbi nase.

K osrečevanju mladine smo radi ob vsaki priliki prispevali po svojih močeh in poskrbeli smo tudi letos, da Miklavžu in Božičku ne bo hudo oskrbeti primernih darov, med katerimi ne bo nedostajalo mladinskih knjig, ki prinesejo v vsako družino toliko nedolžnega veselja in toliko sreče. Poleg lepih mladinskih knjig pa si bosta Miklavž in Božiček lahko izbrala še marsikaj drugega.

Ne dá se sploh popisati, koliko veselja nudijo otrokom „Jutrove“ mladinske knjige, zgodbe raznih nerodnežev, porednežev in tepčkov s številnimi mičnimi slikami. Da teh tako zaželenih darov ne bo manjkalo nikjer, bomo Miklavžu in Božičku dajali do 25. decembra od danes naprej „Jutrove“ mladinske knjige po znižanih cenah.

Knjige „Jutrove“ mladinske knjižnice, ki nudijo otrokom poln koš veselja in radosti in jih na zimo prijetno umirijo, so sledeče:

Prigode porednega Bobija
Sinko Debelinko
Prigode gospoda Kozamurnika
Janko in Stanko
Skok, Cmok in Jokica
Bratec Branko in sestra Mica
Sambo in Joko
Osel gospoda Kozamurnika
Vrtismrček in Šilonoska
Popkins

Pri odjemu vseh 10 knjig 90 Din, poština 7 Din.
Pri odjemu 6 knjig 60 Din, poština 5 Din.
Pri odjemu 4 knjig 44 Din, poština 3 Din.
Posamezna knjiga stane 12 Din, poština 2 Din.

Upravništvu „Domovine“ v Ljubljani.

Podpisani naročam sledeče knjige:

Skupino I., II., III., IV., V., VI. za Din

Posamezne knjige

Poština . . . Din

Skupaj . . . Din

Iznos sem nakazal po poštni položnici. — Iznos nakažem, ko prejmem pošno položnico.

Neustreza oče prečrta!

Knjige pošljite na naslov: